

JAV PAGERBTAS SUMNER WELLES DEKLARACIJOS AUTORIŲ ATMINIMAS

Liepos 23 dieną Lietuvos, Latvijos ir Estijos diplomatai bei Jungtinio Baltijos-Amerikos nacionalinio komiteto nariai prie Sumnerio Welleso ir Loy’aus Hendersono kapų Vašingtono Rock Creek kapinėse pagerbė Sumner Welles deklaracijos autorių atminimą.

Ceremonijos metu buvo prisimintas JAV vyriausybės deklaracijos istorinis palikimas ir svarba Baltijos šalių laisvės siekiams, perskaitytas pats deklaracijos tekstas. 1940 metų liepos 23 dieną laikinai einantis JAV valstybės sekretoriaus pareigas Benjaminas Sumneris Wellesas paskelbė deklaraciją, kuria JAV oficialiai pasmerkė Sovietų Sąjungos įvykdytą Baltijos šalių okupaciją ir nepripažino aneksijos Šaltojo karo metais iki pat Baltijos šalių nepriklausomybės atstatymo.

Sumner Welles deklaracijos projektą parengė Loy’us Hendersonas, tuometinis JAV Valstybės departamento Europos reikalų biuro Rytų Europos skyriaus vedėjas. Savo prisiminimuose Loy’us Hendersonas teigė, kad dekla-

raciją patvirtino tuometinis JAV prezidentas Franklinas Rooseveltas.

Vilniuje liepos 18 dieną taip pat buvo paminėtos Sumner Welles deklaracijos metinės. Toks minėjimas Lietuvos sostinėje organizuojamas jau keletą metų iš eilės. Renginys „Kartu tikime „Ačiū“ JAV!“ organizuojamas skvere, esančiame tarp Baltojo tilto ir Lukiškių aikštės. Šis skveras buvo pavadintas Vašingtono aikšte 1996 metais, JAV valstybės sekretorės Madeleine Albright vizito Lietuvoje proga.

„Sumner Welles deklaracija yra puikiausias Baltijos

Lietuvos, Latvijos ir Estijos diplomatai bei Jungtinio Baltijos-Amerikos nacionalinio komiteto nariai prie Sumnerio Welleso ir Loy’aus Hendersono kapų Vašingtono Rock Creek kapinėse pagerbė Sumner Welles deklaracijos autorių atminimą.

šalių ir Jungtinių Amerikos Valstijų vienybės simbolis. JAV dėka Lietuvos trispalvė ir kitų Baltijos šalių vėlia-

vos net penkis dešimtmečius plazdėjo JAV Valstybės departamente, pabrėždamos JAV nuosekliai vykdytą

Baltijos šalių okupacijos nepripažinimo politiką”, – teigė užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius. **LR URM**

GIMTASIS ŽODIS – PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖMS

Tęsiant gražią tradiciją, jau antrą kartą į užsienio lietuvių mokyklėles iškeliauja lietuvių autorių grožinės literatūros kūriniai, skirti vaikams, jaunimui ir suaugusiems. Tikimasi, kad ši Lietuvos dovana paskatins svetur gyvenančius mūsų tautiečių vaikus bei jaunimą dar intensyviau domėtis lietuvių kalba ir skaitant lietuvių autorių knygas stiprinti ryšį su Tėvyne.

Šios knygos yra pernai inicijuotos akcijos „Šimtmečio dovana pasauliui“, skirtos išeivijoje gyvenantiems ir lietuvių kalbą puoselėjantiems tautiečiams, tėsinys. Šiais metais iniciatyvai įgyvendinti iš viso buvo nupirktą 1 280 knygų. Dar 975 knygos gautos iš labdaros ir paramos fondo „Švieskime vaikus“. Jeigu lygintume su 2018 metais, kai į užsienį iškeliavo 1,2 tūkst. kūrinių, akivaizdu, kad akcija plečiasi.

„Lietuvių kalba – be galo svarbi mūsų valstybės dalis, prisidėjusi prie Lietuvos tapatybės kūrimo ir išsau-

gojimo. Knyga mūsų istorijoje jau tapo simboliu. Skaitydami kartu su žodžiais perimame turtingą savo kultūrą, augame kaip asmenybės. Tikiuosi, kad ši prasminga dovana mūsų bendruomenėms svetur prisidės prie itin reikšmingos lietuviybės išsaugojimo ir puoselėjimo misijos, paskatins ir įkvėps Lietuvos ateities kūrėjus ir toliau pažinti bei drauge kurti mūsų visų bendrą valstybę”, – sako iniciatyvos globėjas laikinai einantis Ministro Pirmininko pareigas Saulius Skvernelis.

Knygos bus išsiųstos į 13 užsienio šalių (kai kurios iš jų – itin tolimos): Airiją, Didžiąją Britaniją, Vokietiją, Ispaniją, Italiją, Norvegiją, Liuksemburgą, Lenkiją, Kanadą, JAV, Egiptą, Turkiją, PAR. Leidiniai skirti 38 neformaliojo ugdymo lituanistinėms mokykloms užsienyje ir dviem lietuvių bendruomenėms Vokietijoje ir Didžiojoje Britanijoje, kurios rengiasi įsteigti mokyklėles.

Iniciatyvos „Šimtmečio

IŠ KRIZIŲ ZONŲ Į LIETUVĄ PERSIKELIANTYS LIETUVIAI BUS DRAUDŽIAMI VALSTYBĖS

Nuo šiol iš humanitarinės krizės ištiktos užsienio valstybės, kurioje gyvena ar dirba, dėl pavojaus į Lietuvą persikelti nusprendę mūsų šalies piliečiai ir jų šeimos nariai privalomuoju sveikatos draudimu (PSD) bus draudžiami valstybės lėšomis. Tokiam Sveikatos apsaugos ministerijos (SAM) siūlymui pritarė Lietuvos Vyriausybė.

Šie pakeitimai – viena iš kompleksinių priemonių, kuriomis Lietuva siekia padėti tiems žmonėms, kurių gyvybei, sveikatai, saugumui ar turtui jų tuometinėse gyvenamosiose šalyse kyla grėsmė dėl

dovana pasauliui” globėjas – Ministras Pirmininkas S. Skvernelis. Pagrindinė projektą įgyvendinanti institucija – Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija, partnerės – Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija ir Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija. Šia iniciatyva siekiama stiprinti tautos vienybės ir lietuviškumo jausmą. **LRV**

karo, teroro akto, epidemijų, stichinių nelaimių ir panašiais atvejais.

Tad šie ir taip su sudėtingomis situacijomis susidūrę žmonės Lietuvoje galės kreiptis į gydytojus ir gauti gydymo paslaugas, apmokamas PSDF lėšomis. Jiems patiems už tai mokėti nereikės.

Perkeliamų žmonių statusas apima humanitarinės krizės ištiktoje užsienio valstybėje ar jos dalyje nuolat gyvenančius Lietuvos piliečius, lietuvių kilmės žmones, teisę Lietuvos pilietybę atkurti turinčiuosius ir jų šeimos narius bei globojamus nepilnamečius, kuriems

sudaroma galimybė atvykti nuolat gyventi į Lietuvą bei integruotis mūsų visuomenėje.

Pagal naująją tvarką, Valstybinė ligonių kasa prie SAM šiuos žmones registruos Draudžiamųjų PSD registre ir gydymo paslaugas garantuos valstybės lėšomis. Duomenis apie perkeliamųjų žmonių teisinio statuso galiojimo laikotarpį teiks Migracijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos.

Šios pataisos parengtos, atsižvelgiant į kitus teisės aktus, kuriuose numatytas perkeliamųjų asmenų PSD reglamentavimas. **LRV**

JUNGTINĖ KARALYSTĖ SKYRĖ BAUDĄ KREMLIAUS PROJEKTUI „RT”

Britanijos institucijos skyrė 225 tūkst. eurų baudą Kremliaus propagandiniam kanalui „RT” už tai, kad neobjektyviai nušvietė buvusio šnipo Sergėjaus Skripalio nuodijimo istoriją, Ukrainos politiką ir konfliktą Sirijoje, praneša „Reuters”.

Didžiosios Britanijos žiniasklaidos priežiūros institu-

cija „Ofcom” liepos 26 d. pranešė, jog „ANO TV Novosti” kampanijai paskyrė 200 tūkst. svarų sterlingų (225 tūkst. eurų) baudą už transliavimo taisyklių nesilaikymą.

„RT” neigia savo kaltę ir baudą vadina nepelnyta. Ši televizija greta paslaugų anglų kalba, turi ir ispanišką bei arabišką versijas. **LRT**

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Lietuvos Prezidentas Gitanas Nausėda per pirmąjį užsienio vizitą Varšuvoje išreiškė paramą Lenkijai, kurią ES kaltina pažeidus teismų nepriklausomumo principą. Jis taip pat perdavė kvietimą Lietuvoje pradėti veikti Lenkijos bankui. Lenkijos prezidentas patikino, kad jo šalis į Lietuvos saugumą žiūri su ypatingu dėmesiu.

Premjeras Saulius Skvernelis sako, kad atnaujintoje Vyriausybėje keisis daugiau nei vienas ministras. Tai reiškia, kad po įgaliojimų grąžinimo prezidentui Gitanui Nausėdai Seime reikės balsuoti ne tik dėl S. Skvernelio paskyrimo premjeru, bet ir dėl Vyriausybės programos. Tokia procedūra bus reikalinga, nes bus pasikeitę daugiau kaip pusė ministrų nuo S. Skvernelio Vyriausybės įgaliojimų gavimo 2016 metais.

Kauno apygardos teismas dar trims mėnesiams pratęsė suėmimą šnipinėjimu įtariamam **Algirdui Paleckiui**. 2008 metais įsteigtas Socialistinis liaudies frontas bei jo buvęs vadovas A. Paleckis ne kartą minėti viešose Lietuvos žvalgybos ataskaitose dėl grėsmių nacionaliniam saugumui. 2012 metais A. Paleckis buvo nuteistas už tai, kad neigė ir šurkščiai menkino SSRS agresijos prieš Lietuvos Respubliką faktą. Žvalgyba yra vadynusi Socialistinį liaudies frontą Rusijai palankia politine partija, rašiusi apie partijos atstovų dalyvavimą prieš JAV ir NATO nukreiptose prorusiškose propagandinėse akcijose.

Seimas nepritarė tam, kad būtų svarstomos valdančiųjų parengtos LRT įstatymo pataisos. Jomis numatoma, kad LRT negalėtų transliuoti jokios reklamos, o kultūrinę, socialinę ir šviečiamąją informaciją skelbtų neatlygintinai. Tokiam užmojui nepritaria LRT, reklamos jau atsisakiusi savo iniciatyva. Norint, kad projektas būtų svarstomas, parlamentarams visų pirma reikėjo jį įtraukti į šios sesijos programą, bet būtent tam parlamentarai pasipriešino: už įtraukimą balsavo 32, prieš – 16, o susilaikė 28 Seimo nariai.

Seimo opozicijoje dirbantys liberalai įregistravo nutarimą, kuriuo siūlo rengti pirmalaikius Seimo rinkimus. Liberalų sąjūdžio vadovas **Eugenijus Gentvilas** portalui LRT.lt teigė, kad toks pasiūlymas registruotas dėl valdžios neveiksnumo.

Seimo Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisijos pirmininkas **Arūnas Gumuliauskas** siūlo 2021-uosius paskelbti Lietuvos totorių istorijos ir kultūros metais. Po dvejų metų sueis 700 metų nuo Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino sąjungos su totoriais sudarymo, tuomet bus minimos bendros kovos su Kryžiuočių ordinu metinės.

Seimo Etikos ir procedūrų komisija nutarė tirti, ar į Seimo frakciją Tvarka ir teisingumas perėjusi „valstietė“ **Agnė Širinskienė** nepažeidė etikos normų. Už tai, kad būtų pradėtas tyrimas, balsavo 5 komisijos nariai, 3 susilaikė, niekas nebuvo prieš. Seimo Etikos ir procedūrų komisijos pirmininkės Ritos Tamašunienės nuomone, frakciją pakeitusios Seimo narės Agnės Širinskienės elgesys gali būti suprastas kaip neetiškas, netgi kaip fiktyvus. Konservatoriaus Antano Matulo žiniomis, šiuo klausimu gali būti rengiamas ir kreipimasis į Konstitucinį Teismą.

Darbo partijos įkūrėjas, europarlamentaras **Viktoras Uspaskichas** ir jo buvusi sutuoktinė, koncerno „Vikonda“ savininkė Jolanta Blažytė, anksčiau suteikę paskolas „Vikondai“ ir su ja susijusiai įmonei „Krekenavos pašarai“, siekė mokestinės naudos, todėl už gautas palūkanas turi sumokėti 157,8 tūkst. eurų gyventojų pajamų mokesčio (GPM), nutarė teismas.

Klaipėdos universitete – intensyvos studijos net ir vasarą. Lietuvių kalbos ir kultūros čia mokosi visas būrys užsieniečių. Lietuviškai mokosi verslininkai, inžinieriai, dėstytojai. Tokį apsisprendimą lėmė skirtingi motyvai. Lietuvių kalba – labai graži, bet ir labai sunki, tvirtina kursantai, linksnių galūnes ir kirčiavimą vadinantys pragaru. Vasaros akademija veiks mėnesį, norinčių išmokti lietuviškai laukiama ir žiemos akademijoje po Naujųjų.

LRT Tyrimų skyriaus surinkti duomenys rodo, kad pusvelčiui iš savivaldybės gavę butus, Neringos mero **Dariaus Jasaičio** politiniai bendražygiai juose nė negyvena, o pernuomoja turistams brangiausio Lietuvos kurorto kainomis. Po paaiškėjusios informacijos, Seimo socialinių reikalų ir darbo komiteto vicepirmininkas Tomas Tomilinas tikina, kad pritars socialdemokratų siūlomoms pataisoms, kurios turėtų užglaistyti įstatymo spragas.

Socialdemokratė Vilija Blinkėvičiūtė liepos 18 d. patvirtinta Europos Parlamento Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto pirmininko pavaduotoja – tai aukščiausias postas Europos Parlamente, atitekęs Lietuvos atstovams šią kadenciją.

Visuomenininkai šiomet rengia Baltijos kelio minėjimą, per jį tikimasi į gyvąją grandinę suburti 10 tūkst. žmonių. Pasak idėjos sumanytojo ir vieno iš jos organizatorių Igno Brazausko, tokius minėjimus planuojama rengti kas penkerius metus, siekiant sukurti naują tradiciją, kad minint Baltijos kelio penkiasdešimtmetį 2039 metais pavyktų pakartoti įspūdingą žmonių grandinę.

Parengta pagal Lietuvos žiniasklaidos pranešimus

JAV RAMIAI SUREAGAVO Į NAUJUS ŠIAURĖS KORĖJOS RAKETŲ BANDYMUS

JAV prezidentas Donaldas Trampas (Donald Trump).

AP

JAV prezidentas Donaldas Trampas (Donald Trump) ramiai sureagavo į naujus Šiaurės Korėjos raketų bandymus.

D. Trampas, norintis palaikyti ryšius su Šiaurės Korėja, paklaustas, ar jam kelia susirūpinimą nauji bandymai, atsakė: „Ne, visiškai nekelia.“

„Pažiūrėsime, kas bus, bet jos yra trumpojo nuotolio raketos ir daug kas turi tokias

raketas... labai standartinės raketos”, - žurnalistams sakė JAV prezidentas ir pakartojo, kad jo santykiai su Kim Jong-unu yra labai geri.

JAV vadovas pridūrė, kad šie bandymai buvo įspėjimas ne JAV, o Pietų Korėjai. Anot D. Trampo, abi Korėjas, kariavusias 1950-1953 metais, sieja savi ginčai.

Šiaurės Korėjos vadovas Kim Jong-unas liepos 25 d. atlikta dviejų raketų bandy-

mą pavadino „rimtu įspėjimu” Pietų Korėjai dėl jos planuojamų bendrų karinių pratybų su JAV.

Kaip pranešama, viena raketa nuskriejo apie 450 km, o kita – 690 km. Raketos nukrito Japonijos jūroje. Nors tokio nuotolio raketos negalėtų pasiekti jokios teritorijos JAV, jų nuotolio pakaktų smogti bet kokiam taikiniui Pietų Korėjoje, kur JAV turi dideles karines bazes. **ELTA**

TURKIJA NORI DALYVAUTI F-35 PROGRAMOJE

JAV naikintuvus F-35.

AP

Turkija paskelbė, kad Vašingtono sprendimas užblokuoti Turkijos dalyvavimą naikintuvų F-35 programoje prieštarauja „Aljanso dvasiai”, ir paragino atšaukti šį sprendimą.

Suduodama rimtą smūgį ilgamečių sąjungininkių santykiams, JAV prezidento Donaldo Trumpo administracija trečiadienį patvirtino, kad Turkijai nebebus leidžiama dalyvauti radarais sunkiai susekamų NATO naikintuvų F-35 programoje, Ankarai įsigijus rusiškų oro erdvės gynybos raketų sistemų.

Jungtinėse Valstijose gaminami „F-35 Joint Strike Fighter” „negali būti su-

derinami su Rusijos žvalgybos duomenų rinkimo platforma, kuri bus naudojama siekiant sužinoti apie jų pažangius pajėgumus”, sakė Baltųjų rūmų atstovė Stephanie Grisham.

JAV būgštauja, jog jei NATO narė Turkija integruos S-400 į savo gynybos sistemą, esama rizikos, kad slapsti duomenys apie radarų neaptinkamus naujos kartos naikintuvus F-35 gali patekti į Rusijos rankas.

Turkijos užsienio reikalų ministerija ketvirtadienį atmetė šiuos teiginius ir sakė, kad sprendimui trūksta „teisėto pateisinimo”.

Praėjusią savaitę pirmieji rusiškų oro erdvės gynybos sistemų komponentai buvo atgabenti į Turkiją. Ankara nusprendė tęsti šį įsigijimą, atmetusi JAV ir kitų NATO sąjungininkių perspėjimus, kad tai gali paveikti jų ryšius.

„Raginame Jungtines Valstijas atšaukti šią klaidą, padarysiančią neatitaisomos žalos mūsų strateginiams ryšiams”, – nurodė turkų ministerija. **LRT**

RUSIJA BANDĖ KIŠTIS Į RINKIMUS JAV IR GALĖJO KEISTI DUOMENIS

JAV Senatas nustatė, kad Rusija dėjo pastangas įsilaužti į rinkimų sistemas visose 50-je valstijų. Viešai paskelbtoje Žvalgybos komiteto ataskaitoje nurodoma, kad Rusija per 2016-ųjų rinkimus galėjo manipuliuoti balsavimo sistemomis, „jei to norėtų”, rašo „*The Verge*”.

JAV Senato pavišintoje ataskaitoje dalis teksto yra užtušotos, todėl negalima spręsti apie surinktus įrodymus bei kokių prevencinių priemonių ėmėsi atsakingos tarnybos, praneša „*The New York Times*”.

Vis tik, pasak „*The Verge*”, JAV valdžios institucijos neturi duomenų, kad Rusija iš tiesų būtų manipuliuavusi balsavimo rezultatais ar turėjusi tiesioginę prieigą prie individualių elektroninių balsadėžių. „*The New York Times*” pažymi, kad vien Iliojaus valstybėje Rusijos kontroliuojami veikėjai turėjo galimybę ištrinti arba pakeisti rinkėjų duomenis.

Tačiau tai parodo, kad JAV rinkimuose naudojamos elektroninės balsadėžės nėra patikimos, o specialiojo prokuroro Roberto Muellerio tyrimas nustatė, kad Rusijos karinė žvalgybos tarnyba bandė paveikti šias balsadėžes kuriančias įmones. **LRT**

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, pirmininkas / president

Gediminas Markevičius, redaktorius / editor

2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

E-mail: dirva.redaktorius.chicago@gmail.com

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA

19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.

Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.

VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$2.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.

Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiuro numerio kaina - \$2.00.

Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu, ne visada sutampa su redakcijos nuomone. Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

KAM NAUDINGA LIETUVOJE ĮTEISINTI „NEOPAGONYBĘ“?

Artėjant trečiajam atgautos nepriklausomybės dešimtmečiui, į politinį valstybės gyvenimą vis labiau kišasi vadinamieji „pagonys“, reikalaujantys pripažinti jų propaguojamą „religiją“ valstybine. Romantikos apžavėtiems kai kuriems tautiečiams tokia „religija“ ima atrodyti kaip tikro tautiškumo, lietuviškumo ir patriotiškumo apraiška, nors iš tikro tai pavojingas politinis reiškinys. Blogai, kad akademių sluoksnių atstovai nelinkę veltis į šiuos reikalus ir pasitenkina tik politkorektiškais pastabomis, jog šis „pagonių tikėjimas“ neturi nieko bendro su senuoju lietuvių ikikrikščioniškuoju tikėjimu. O juk galėtų daug išsamiau paaiškinti, kur vadinamieji „neopagonys“ prasilenkia su istorinėmis žiniomis ir išsivalvotus dalykus bando pateikti kaip tikrai egzistavusius, galų gale, kokią politinę potekstę turi šie bandymai valstybiniu lygmeniu įtvirtinti susikurtą „religiją“ ir kokios būtų pasekmės. Juk ne veltui sakoma – „kad blogis triumfuotų, pakanka, kad geri žmonės nieko nedarytų“.

Vienas iš pagrindinių šių vadinamųjų pagonių požymių, krentančių į akis – pretenzingumas, visų pirma pasireiškiantis pasivadiname „senovės baltų prigimtinis tikėjimas“: čia bando ma įteigti, kad tai tikrai „iš senovės“ ateinantis tikėjimas, nors asmenys, inicijavę šio judėjimo užuomazgas, veikti pradėjo 20 a. septintajame dešimtmetyje... Apie „baltus“ irgi tegalima pasakyti – pretenduojama į tai, kas nepriklauso: pagal „Wikipedia“, „baltai, aisčiai – šiaurės rytų Europos gentys, kalbėjusios indoeuropiečių kalbų šeimos baltų kalbomis, kilusiomis iš baltų prokalbės. Iki šių laikų iš baltų kalbų išliko tik lietuvių ir latvių kalbos. „Baltų“ terminą pasiūlė vokiečių kalbininkas Georgas Heinrichas Ferdinandas Neselmanas (G. H. F. Nesselmann) 1845 m. knygoje „*Die Sprache der alten Preußen an ihren Überresten erläutert*“ ir jį vartojo šalia Baltijos jūros esančiai giminių kalbų grupei pavadinti. Politiniame kontekste, ypač Vakaruose, „baltais“ taip pat vadinamos visų trijų postsovietinių Pabaltijo šalių tautos, t. y. lietuviai, latviai ir viena finų grupės kalbų kalbantys estai. Dar viena žodžio baltai reikšmė yra „Baltijos vokiečiai“ (*Deutsch-Balten*). Todėl keista, kad taip įžūliai pretenduojama atstovauti visoms baltų gentims (net išmirusioms?) ir nežinia, kokiems protėviams. Beje, apie protėvius: „prigimtinių“ tikėjimu vadinti išsivalvotą religiją šalyje, kur tavo seneliai, proseneliai, proproseneliai ir t. t. (einant iki 14 a. pabaigos) meldėsi krikščionių Dievui, yra nepaaiškinama nepagarba savo proseniams. Tiesa, gali būti, kad tie proseniai buvo visai ne krikščionys, o, pavyzdžiui, musulmonai ar judėjai... (Būtų smagu pamatyti tokių „prigimtinių senovės baltų tikėjimo“ atstovų nuostabą, sužinojus, kad jų tėvų šaknys išaugusios, pavyzdžiui, iš Totorijos!) Bet dar didesnė tikimybė, kad to „prigimtinių“ tikėjimo pagrindus klojo tėvai ateistai, sovietmečiu buvę aktyviais komjaunuoliais, o jau nepriklausomybę atgavusioje Lietuvoje – sunkiojo metalo roko grupių gerbėjai...

Kalbant apie pretenzijas, nesunku pastebėti, kad pretenduojantys į „tikrus“ lietuvius (nes, žinote, jie tiki į prigimtinius, senuosius baltų dievus!) jaučia savo pozicijų silpnumą, todėl ir kurpia pavadinimą „senovės baltų prigimtinis tikėjimas“, vietoje to, kad pasivadintų paprasčiausiais „neopagonimis“. Ką

FEJERVERKAI, MASKVA IR „IŠVADAVIMAS“

Rusija paskelbė leisianti fejerverkus, kad paminėtų septyniolikos Rytų Europos sostinių „išvadavimo“ 1944–1945 metais 75-ąsias metines. Diplomatiniai fejerverkai – ne mažiau įspūdingi. Visų Baltijos šalių užsienio reikalų ministerijos iškvietė Rusijos ambasadorius, kad pareikštų jiems protestą.

Nacių valdymo pabaiga Baltijos šalyse žymėjo prasidedančią kitą okupaciją, ir ji truko dešimteriopai ilgiau, be to, kai kuriais atžvilgiais jos žala buvo daug didesnė. Kitų šalių patirtis – panaši.

Blėstant karo laikų prisiminimams, šiuolaikinė Rusija skuba perrašinėti istoriją. Antrojo pasaulinio karo priežastys ir pasekmės igno-

ruojamos. Nesitikėkit jokių fejerverkų rugpjūčio 23-ąją, per Molotovo-Ribbentropo pakto 80-ąsias metines. Jis buvo oficialiai įvardytas nepuolimo sutartimi tarp nacistinės Vokietijos ir Sovietų Sąjungos, bet taip pat apėmė slaptuosius protokolus dėl niekuo dėtų, taikių Rytų Europos šalių padalijimo tarp dviejų totalitarinių režimų. Be kitų kruvinų padarinių, remiantis jais didelė dalis Rytų Europos žydų buvo atiduota į nacių skerdikų rankas. Taip pat užmirštos Stalino vadovavimo nesėkmės ir šurpi kaina, sumokėta ne rusų tautybės žmonių įvairiose Sovietų Sąjungos dalyse.

Vietoje to plėtojamas paprastas pagrindinis naratyvas

– didvyriškumo susidūrus su žvėrimis naciais. Jaudinamas pavyzdys – „Nemirtingųjų pulko“ eitynės, rengiamos Rusijos ir užsienyje, per kurias rusai neša savo protėvių veteranų nuotraukas. Bet kuris, su tuo nesutinkantis arba abejojantis, tikriausiai yra užsislaptinęs Hitlerio garbintojas.

Tai – nesąmonė, bet ši nesąmonė – veiksminga.

Praeities iškraipymas suteikia pagrindą propagandai apie dabartį. Rusijos užsienio reikalų ministerija kasmet skelbia išsamią ataskaitą apie 60 šalių, kurioje vertinama, ar jos „šlovina nacizmą“. Tai suprantama plačiai – pavyzdžiui, Lenkija kritikuoja už Varšuvos sukilimo minėjimus.

Ši politika keista. Nors Vladimiro Putino režimas nepaliaujamai smerkia fašizmo apraiškas (dažniausiai – tik įsivaizduojamas) tokiose šalyse kaip Ukraina, jis taip pat palaiko glaudžius ryšius su (tikrais) kraštutiniais dešiniaisiais Vokietijoje, Graikijoje, Prancūzijoje, Italijoje ir kitose šalyse.

Naujų įrodymų pateikė sprogusios bombos efektą sukėlęs Junginėse Valstijose įsikūrusios naujienų platformos „Buzzfeed“ pranešimas. Vieno susitikimo Maskvoje įrašas, regis, atskleidžia, kaip italai iš kraštutinės dešiniosios Lygos partijos, dalyvaujančios valdančiojoje koalicijoje, aptarinėjo abejotinę 65 mln. dolerių vertės naftos sandorį, turintį aprūpinti jų partiją rusiškais pinigais.

Anksčiau šiais metais buvo paskelbtas įrašas, rodantis, kaip Austrijos kraštutinės dešiniosios Laisvės partijos lyderis siūlo vyriausybės užsakymų mainais į numanomos rusų oligarchės pagalbą.

Detalės – miglotos. Kas kuria šiuos įrašus ir juos nutekina? Užsiimti politika slapta sekant oponentus nėra sveikas įprotis. Ekstremistus ir užsienio marionetes geriau įveikti faktais ir argumentais.

Tačiau platesnis vaizdas aiškus. Kraštutiniai dešinieji Rusijoje randa daug jiems patinkamų dalykų, ypač ksenofobišką, pernelyg supaprastintą, nacionalistinį, nuoskaudų kupiną požiūrį į politiką. Na, o Kremlui, norinčiam trikdyti ir skaldyti daugiašales organizacijas, tokias kaip ES ir NATO, suverenitetą aukščiau visko keliantys kraštutiniai dešinieji yra naudingi sąjungininkai.

Taisyklėmis grindžiamas (Nukelta į 4 psl.)

ir besakyti – peršamas pasivadinas sudarytas pagal senas geras Kremliaus propagandos tradicijas: nė 100 metų neturintis reiškinys vadinamas „senovės“, o ateizmo ir satanizmo nulemta neapykanta krikščionybei pavadinta „prigimtiniu tikėjimu“ (kita vertus, gal čia kaip tik nemeluojama – juk komjaunuoliška neapykanta Bažnyčiai iš tikro yra prigimtinė?).

Tai ne kas kita, kaip mėginimai išstumti krikščionybę iš lietuvių tautos istorijos, pasaulėžiūros ir moralės postulatų. Šitie „pagonys“ yra paprasčiausi apsišaukėliai, demaskavimą apdairiai vadinantys „puolimu prieš senąjį lietuvių tikėjimą“. Bet juk tai grynas blefas – neįmanoma pulti tai, kas seniai mirė! Be to, meluojama, kad jis puolamas – atvirkščiai, senasis lietuvių tikėjimas branginamas kaip tautos mitologinis paveldas, paklojęs pamatus iki šių dienų išlikusiems papročiams ir pasaulėjautai. Istorijoje užtenka duomenų suprasti, kokio lygio kultūra egzistavo ikikrikščioniškoje aisčių teritorijoje, tačiau nėra tiek medžiagos, kad būtų iki pagrindų atkurtas senasis, ikikrikščioniškasis mūsų protėvių tikėjimas. Galų gale, kyla klausimas – kam to reikia, kam tai naudinga? Atsakymas paprastas – to reikia istorijos perrašinėtojams iš Rytų, t. y. Rusijos. Ką gi, mūsų apsišaukėliai „neopagonys“ tam puikiai pasitarnauja ir prisideda prie putinistinės Rusijos pastangų perrašyti mūsų tautos istoriją. Sutikime, – toli gražu ne visi, nuoširdžiai manantys, kad jų pasirinktas tikėjimas ir yra tikrasis „baltų tikėjimas“, yra Kremliaus propagandos talkininkai, tačiau jie turėtų suprasti, kad gražus spektaklis mitologijos tema jau virto valstybės ateitį lemiančiu politiniu reiškiniu, turinčiu savo politinius veikėjus. Prisiminkime „neopagonišką“ Naisių fenomeną ir Ramūno Karbauskio veiklą (gi ne atsitiktinai bandymai prastumti į valstybės lygmenį „neopagonybę“ suaktyvėjo šiam politiniam veikėjui gavus į rankas didžiulę valdžią). Gi nepaneigsi, kad ir 2017 m. Dainų šventės „neopagoniški“ motyvai dominavo ne be Seimo kultūros komiteto vadovo žinios. Vien ko vertas „amžinosios ugnies“ atgabenimas iš Šatrijos kalno! Čia, beje, verta prisiminti praeito šimtmečio istorijos tarpsnius, pavyzdžiui, nacizmo užgimimą: tuomet irgi būta ir apeigų su ugnies fakelais, ir daugybė mistikos ir, žinoma, nematomos Kremliaus įtakos...

Kai tūkstantmetę žmonijos išgyvenimo patirtį priešpastato kelių dešimtmečių senumo susigalvotai veiklai, neabejotinai nuvertinama religijos, kaip žmogaus dvasinio pasaulio atramos, svarba ir reikšmė. Tai ne iš karto pastebima blogybė, o štai neįmanoma nepastebėti jau dabar, kad katalikiškai Lietuvos istorijai – su LDK, Abiejų Tautų Respublika, su K. Donelaičiu, A. Mackevičiumi, M. Valančiumi, Maironiu, Vaižgantu, J. Lelešiumi-Grafu – vietos „prigimtinis senovės baltų tikėjimas“ nenumato... Tiesiog nuostabus sutapimas – Kremlius perrašinėja istoriją, varo propagandą, kad Lietuvos orientacija, tiek tada, tiek ir dabar, į Vakarus buvo klaida, kad Europos Sąjunga yra pražūtinga Lietuvos identitetui, o mūsų „neopagonys“ skleidžia naratyvą, kad tik „pagoniška“ Lietuva yra tikra! Tokia, kokia buvo iki krikščionybės!

Visais laikais tokius veikėjus vadino apsišaukėliais, t. y. sau prisiskiriančiais vaidmenis ir titulus, kurių jiems niekas nesuteikė – žinoma, ir atitinkamai su jais elgėsi. Deja, demokratijos sąlygomis tenka taikytis su apsišaukėlių pretenzijomis, tačiau „taikytis“ ir „tenkinti“ – ne tas pats!

Kęstutis Šilkūnas

LIETUVOS KARIUOMENĖS VĖLIAVĄ PERĖMĖ GENEROLAS MAJORAS VALDEMARAS RUPŠYS

Liepos 25 d. Vilniuje inau-
guruotas naujasis Lietuvos
kariuomenės vadas generolas
majoras Valdemaras Rupšys.
Katedros aikštėje vykusios
visų Lietuvos kariuomenės
pajėgų ir brigadų vėliavų
rikiuotės metu kariuome-
nės vėliavą naujai paskir-
tam vadui perdavė Lietuvos
Respublikos Prezidentas ir
vyriausiasis ginkluotųjų pa-
jėgų vadas Gitanas Nausėda.

„Šiandien turbūt labiau-
siai džiugina tai, jog gen.
lt. Vytautas Žukas perduoda
pareigas gen. mjr. Valdemarui
Rupšiui palikdamas visai
kitos kokybės kariuomenę
nei prieš penkerius metus.
Naujojo kariuomenės vado
laukia ne mažesni iššūkiai,
nes laukia tolimesnė mūsų
pajėgumų plėtra. Svarbūs
projektai sklandžiai vyksta
tik popieriuje, todėl gen.
mjr. V. Rupšio laukia nepa-
prastai atsakingas uždavinys
užtikrinti vykstančių procesų
tąsą ir įgyvendinimą”, –
sakė sveikindamas naująjį
Lietuvos kariuomenės vadą
laikinais pareigas einantis
Krašto apsaugos ministras
Raimundas Karoblis.

„Kiekvienas lyderis ateina
su savo vizija, savo idėjomis
ir atneša naujovių. Progresas

vyksta tik tada, kai lyderiams
užtenka įžvalgos pamatyti
galimybę pokyčiams ir drą-
sos bei sumanumo tuos poky-
čius įgyvendinti”, – pabrėžė
ministras R. Karoblis, kreip-
damasis į susirinkusiuosius.

Iškilmingos ceremo-
nijos metu buvo paskelbtas
Lietuvos Respublikos Prezi-
dento dekretas dėl gene-
rolo majoro V. Rupšio skyri-
mo Lietuvos kariuome-
nės vadu, naujai paskirtas
kariuomenės vadas prisiekė
Lietuvos žemių vientisumą ir
stiprinti Lietuvos kariuome-
nę, vėliau šalies Prezidentas
įteikė generolui Valdemarui
Rupšiui kariuomenės vado
valdžios regalias – vėliavą,
skeptrą ir kariuomenės vado
ženklą.

1990 metais tarnybą pra-
dėjęs gen. mjr. V. Rupšys
yra vadovavęs skirtingiems
kariuomenės daliniams, tarp
jų - ir Mechanizuotajai pės-
tininkų brigadai „Geležinis
Vilkas”, dirbęs Krašto apsau-
gos ministerijos Personalo
departamento direktoriumi.
2016 m. generolas paskir-
tas Lietuvos kariuomenės
Sausumos pajėgų vadu, po
dvejų metų jam suteiktas
generolo majoro laipsnis. V.
Rupšys yra baigęs Generolo

Lietuvos Prezidentas Gitanas Nausėda dalyvavo iškilmingoje Lietuvos kariuomenės vado pasikeitimo ceremonijoje.
Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotr. / Robertas Dačkus

Jono Žemaičio Lietuvos karo
akademiją, Baltijos gynybos
koledžą Estijoje, JAV sausuo-
sios karo koledžą. Generolo
V. Rupšio skyrimui Lietuvos
kariuomenės vadu Seimas
pritarė liepos 18 dieną.
Kariuomenės vado regalias
generolas perėmė iš kariuo-
menei nuo 2014-ųjų metų
vadovavusio generolo leite-
nanto Jono Vytauto Žuko.

„Šiandieną galiu drąsiai
teigti, kad kariuomenė yra
ta vieta, kur itin daug pa-
triotiškai nusiteikusių žmo-

nių, ji yra sveikas kūnas.
Patriotizmas čia neapsiriboja
žodžiais. Jis tvirtas, nuošir-
dus, nepalaužiamas. Jis ne
kartą patikrintas: tūkstančiai
mūsų karių vyko ir tebevyks-
ta į įvairias tarptautines mi-
sijas, dalyvauja pratybose ir,
nepaisant iššūkių, sąžiningai
atlieka savo pareigą Tėvynei
bei yra pasirengę ją ginti.
Labai didžiuojuosi galėjęs
tarnauti su Jumis visais”, –
atsisveikindamas su kariais
sakė kadenciją baigęs vadas
generolas leitenantas Jonas

Vytautas Žukas. Vadovauti
kariuomenei baigęs gene-
rolas atsisveikino su karių
rikiuote ir lydimas plojimų
išvyko iš aikštės.

Kariuomenės vadą Lietuvos
Respublikos Konstitucijos
nustatyta tvarka skiria
Respublikos Prezidentas.
Paskirtas kariuomenės vadas
pareigas eina ne ilgiau kaip 5
metus. Svarbiausias kariuo-
menės vado uždavinys taikos
metu – parengti kariuomenę
ginkluotai valstybės gynybai.

LR KM

(Atkelta iš 3 psl.)

FEJERVERKAI, MASKVA IR „IŠVADAVIMAS”

tarptautinis bendradarbiavi-
mas, paremtas demokratija,
laisve ir įstatymų viršenybe,
Kremliai yra tikras košmaras.
Patrauklus, sėkmingas
Vakarų modelis pavojingai
pabrėžtų Rusijos stagnaciją
ir įstatymų nepaisymą. Tiesa,
šiuo metu, prekybos karų, di-
plomatinių konfliktų, finansio-
nio neapibrėžtumo ir bendro
vienybės stygiaus laikais, tai
ne visuomet lengva įžvelgti,
bet mes dar galėtume atsi-
gauti.

Tačiau Rusija tuo pačiu
plėtoja ryšius ir su kraštuti-
ne kaire – tiek su senaisiais
komunistais, pavyzdžiui,
Čekijoje, tiek su šiuolaikiš-
kesniais socialistais kitur. Šie
kairuoliai liaupsina retorinę
ištikimybę „antifašizmui”.
Vis dėlto prieš užsisakyda-
mi bilietus į fejerverkų šou
Maskvoje jie turėtų savęs
paklausti: jeigu Kremlius
iš tikrųjų susirūpinęs dėl
fašizmo, kodėl jo politiniai
ir praktiniai ryšiai su kraštu-
tiniais dešiniais yra tokie
šilti?

**Edwardas Lucasas, Euro-
pos politikos analizės centro
(CEPA) viceprezidentas**

BALTIJOS JŪRA SUŽYDĖJO GĖLĖMIS – IŠ LAIVO IR SRAIGTASPARNIO NULEISTAIS VAINIKAIS PAGERBTI ŽUVUSIEJI JŪROJE

Lietuvos Prezidentas Gitanas Nausėda dalyvavo vainikų nuleidimo Baltijos jūroje ceremonijoje. Tai – seniausia ir prasmingiausia Jūros šventės tradicija.
Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotr. / Robertas Dačkus

Liepos 27 d. Baltijos jūroje
vyko vienas svarbiausių Jūros
šventės renginių - vainikų nu-
leidimo į vandenį ceremonija,
kurioje dalyvavo Lietuvos
Respublikos Prezidentas,
Krašto apsaugos ministerijos
vadovybė, Lietuvos kariuome-

nės Karinės jūrų ir Karinės oro
pajėgos. Laivų rikiuotėje plau-
kė du pajėgoms priklausantys
laivai - rikiuotei vadovavęs
patrulinis laivas „Aukštaitis”
(P14) bei paieškos ir gelbėjimo
laivas „Šakiai”.

Lietuvos Respublikos

Prezidentas Gitanas Nausėda
iškilmingai pagerbė negrįžu-
siusius iš jūros, taip pat susi-
pažino su karo laivu, domėjosi
karių gyvenimo sąlygomis, jų
nusiteikimu ir pasirengimu.
Pirmą kartą šiame renginyje
dalyvavo ir Karinių oro pajėgų

kariai su sraigtasparniu, iš ku-
rio gelbėtojas nuleido vainiką
į jūrą.

Vainiką nuo Krašto apsau-
gos ministerijos į jūrą nulei-
do laikinais einantis pareigas
Krašto apsaugos viceministras
Vytautas Umbrasas, cere-
monijoje dalyvavo Karinių
jūrų pajėgų flotilės admirolas
Arūnas Mockus, Klaipėdos
miesto savivaldybės meras
Vytautas Grubliauskas, Jun-
gtinių Amerikos valstijų ir
Vokietijos gynybos atašė ir
daugybė svečių. Į Baltijos jūrą
nuleisti ir Lietuvos kariuome-
nės, Klaipėdos, Telšių, Utenos,
Biržų miestų ir kiti vainikai.

Ši ceremonija – kasmetinė
ir viena seniausių Jūros šventės
tradicijų, užgimusi dar 1934
metais organizuojant pirmą-
sias jūros šventes Klaipėdoje
ir siekiant į jas pritraukti kuo
platesnę to meto Lietuvos
visuomenę. Iškilminga cere-
monija jūroje kasmet pager-
biami tie, kurie žuvo jūroje
ar paaukojo savo gyvenimus
garsindami Lietuvą, kurdami
jūrinės valstybės pamatus,
puoselėdami ir kurdami mūsų
šalies jūreivystės istoriją.

LR KM

PIRMĄ KARTĄ LIETUVOS ISTORIJOJE ŠIAULIUOSE NUSILEIDO PENKTOS KARTOS NAIKINTUVAI F-35A

Liepos 18 d. Lietuvos karinių oro pajėgų Aviacijos bazėje Šiauliuose nusileido Jungtinių Amerikos Valstijų naikintuvai F-35A Lightning II. Jie prisijungė prie jau anksčiau į Lietuvą atskridusių naikintuvų F-15E ir transporto lėktuvo C-130. Orlaiviai dalyvauja pirmą kartą mūsų regione vykstančiose oro gynybos pratybose „Spartus atsakas” (angl. *Rapid Forge*).

„Džiaugiuosi ir didžiuojuosi, kad Lietuvos karinių oro pajėgų kariai profesionaliai atlieka savo darbo dalį šiose pratybose. Jie parodė, kad moka dekonfliktuoti ir skirstyti oro erdvę, valdyti ore moderniausius orlaivius, vykdyti antžeminę oro gynybą bei tinkamai teikti reikiamą priimančios šalies paramą”, – sakė Lietuvos kariuomenės karinių oro pajėgų vadas pulkininkas Dainius Guzas.

Šiaulių aviacijos bazėje

F-35A vykdė spartų papildymą kuru. Iš Šiaulių aviacijos bazės penktos kartos F-35A orlaiviai kilo vykdyti mūšio ore treniruotes Lietuvos oro erdvėje. Šios treniruotės metu mūšio ore valdymą užtikrino Karmėlavoje veikiantis Baltijos valstybių bendras valdymo ir pranešimų centras. Antžeminę oro gynybos apsaugą atliko Lietuvos karinių oro pajėgų Oro gynybos bataliono kariai.

Liepos 23 d. ir liepos 25 d. planuojama, kad JAV orlaiviai Lietuvos oro erdvėje vykdys paramos iš oro treniruotes ir naikins ant žemės esančius taikinius Kazlų Rūdos poligone. Užvedimą ant taikinių ir integraciją užtikrins Lietuvos ir JAV specialiųjų bei kitų pajėgų kariai.

Lietuva šioms pratyboms dvi dienas nustatytomis valandomis skirs beveik pusę savo oro erdvės. Skiriamos pakan-

Jungtinių Amerikos Valstijų naikintuvai F-35A Lightning II Šiauliuose. *Srž. sp. Ievos Budzeikaitės nuotr.*

kamai didelės erdvės suteikia patrauklias sąlygas pritraukti sąjungininkų pratybas ir leis geriau išnaudoti modernių

orlaivių teikiamas galimybes treniruotėms specifinėmis Baltijos regiono sąlygomis. Oro erdvės atskyrimas sude-

rintomis valandomis neturės įtakos civilinei aviacijai ir visi suplanuoti skrydžiai vyks pagal tvarkaraštį. **LR KAM**

APTARTOS PRIORITETINĖS SRITYS NOMINUOJANT LIETUVOS ATSTOVĄ Į EUROPOS KOMISIJĄ

Iš kairės: Europos Komisijos vicepirmininkas Marošas Šefčovičius, laikinai einantis Ministro Pirmininko pareigas Saulius Skvernelis ir Europos Sąjungos komisaras, atsakingas už sveikatą ir maisto saugą Vytenis Andriukaitis.

LRV

Laikiniai einantis Ministro Pirmininko pareigas Saulius Skvernelis susitiko su Europos Komisijos vicepirmininku Marošu Šefčovičiumi ir aptarė regiono energetinio saugumo, klimato kaitos bei kitus klausimus.

Ministras Pirmininkas informavo Europos Komisijos vicepirmininką apie pradedamas intensyvias konsultacijas su naująja Europos Komisijos vadovybe dėl Lietuvos nominuojamo atstovo atsakomybės sričių. „Lietuva sieks reikšmingo portfelio tose srityse, kuriose turi didžiausią įdirbį ir kompetenciją. Prioritetinės ir toliau yra su ekonomikos vystymu bei energetika susijusios sritys, būtinas proveržis ir dėl ES išorinės sienos apsaugos”,

– teigė premjeras.

„Paremsime ambicingus tikslus iki 2050 m. Europai pereiti prie klimatui neutralios ekonomikos. Tačiau turime apginti savo pramonės konkurencingumą, atsižvelgti į ES valstybių narių ekonomines ir socialines galimybes bei skirtumus. Ypač akcentuojame užsibrėžtą 2030 m. energetikos ir klimato kaitos tikslų įgyvendinimą. Norime padėkoti Europos Komisijai už pateiktas rekomendacijas dėl Lietuvos nacionalinio energetikos ir klimato plano projekto”, – sakė premjeras.

Vyriausybė susitelkusi dirba, siekdama iki 2019 m. gruodžio 31 d. užpildyti trūkstamas plano spragas ir taip užtikrinti priimtų išpareigojimų įgy-

vendinimą – 9 proc., palyginti su 2005 m., sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą ne apyvartinių taršos leidimų (ATL) sektoriuje.

S. Skvernelis pasidžiaugė, kad Europos Komisijos rekomendacijose Lietuva išskirta kaip viena iš TOP5 ES šalių, kurios turi didžiausių ambicijų atsinaujinančios energetikos išteklių plėtros srityje.

Kalbant apie elektros tinklų sinchronizaciją, pabrėžta, jog pagrindinis Lietuvos prioritetas yra sklandžiai ir greitai, iki 2025 m., įgyvendinti sinchronizacijos projektą. Premjeras padėkojo M. Šefčovičiui už asmeninį indėlį ir paramą primant galutinius sprendimus dėl sinchronizacijos projekto įgyvendinimo ir išreiškė įsiti-

TRIJŲ TOMŲ LEIDINYJE APIE TREMTĮ – IŠSKIRTINĖS FOTOGRAFIJOS

Lietuvos nacionalinis muziejus baigė leisti trijų tomų leidinį „Lietuvos gyventojai lageriuose ir tremtyje”. Lietuvių trėmimo istoriją apžvelgiančios knygos iliustruotos unikaliomis, tremtinių paslapčia atsivežtais fotoaparatais užfiksuotomis nuotraukomis, baudžiamosiomis bylomis, laiškais.

„Tai naujausių laikų istorijos saugykla – ne tik tremties, bet dokumentai nuo 1940-ųjų. Tremties rinkinyje turim apie 30 tūkst. vienetų: nuotraukos dokumentai, daiktai pagaminti lageriuose”, – pasakoja muziejininkė Virginija Rudienė.

Tritomis leidinys apima visą 1940–1953 metų represijų laikotarpį. Pirmojoje knygoje pasakojama apie 1940–1941 metais suimtus ir ištremtus žmones, antrąją knygą skirta masinėms 1944–1953 metų sovietų valdžios represijoms, trečiojoje pasakojama apie tremtinių kasdienybę: sunkų darbą, buitį, kasdienius rūpesčius, pastangas išsaugoti tautinę tapatybę ir grįžimą į tėvynę.

Muziejininkė rodo ir unikinį, kad ir naujoje Europos Komisijoje šiam projektui bus skiriamas ypatingas prioritetas.

S. Skvernelis pažymėjo, kad Astravo AE ir toliau yra iššūkis visai ES. Tikslinga parengti platesnį, visa apimančią ES veiksmų planą dėl branduolinės saugos užtikrinimo ES kaimynystėje.

„Lietuvos gyventojai lageriuose ir tremtyje”. **LNM nuotr.**

antrą kartą ištremta ir grįžusi dienoraščio neberado.

Tuomet ji ėmė rašyti naujus atsiminimus, kurie vėliau išleisti kaip knyga „Lietuviai prie Laptevų jūros”. O dienoraštis buvo atrastas 1991-aisiais, jau po jos mirties, šiame Kauno Perkūno alėjos kieme, atsitiktinai, naujiems namo šeimininkams persodinant bijūnus.

Šie D. Grinkevičiūtės liudijimai domina ir užsienio skaitytojus, iki dabar knyga išversta į šešias kalbas - anglų, vokiečių, suomių, olandų, prancūzų, lenkų, rengiamas leidimas ispaniškai.

Margarita Alper, LRT

LIETUVA PRISIJUNGĖ PRIE TARPTAUTINĖS INICIATYVOS DĖL ŽINIASKLAIDOS LAISVĖS

Lietuvos atstovai konferencijoje.

LR URM

Š.m. liepos 10 d. Londone prasidėjusioje dviejų dienų aukšto lygio tarptautinėje konferencijoje Lietuva prisijungė prie tarptautinės deklaracijos, kuria šalys įsipareigoja dėti daugiau pastangų, ginant žiniasklaidos laisvę ir užtikrinant žurnalistų saugumą.

Jungtinės Karalystės užsienio reikalų sekretoriaus Jeremy Hunt ir Kanados užsienio reikalų ministrės Chrystia Freeland globojamame renginyje, į kadaise buvusios didžiausios Europoje laikraščių spaustuvės patalpas – Printworks – sutraukęs virš 100 šalių delegacijų, tarp kurių beveik 60 ministrų, iš viso apie 1500 dalyvių - vyriausybių, pilietinės visuomenės atstovų, žurnalistų, teisininkų. Renginyje buvo aptariami iššūkiai, su kuriais šiais laikais susiduria žiniasklaida, konferencijos dalyviai kalbėjo apie galimus sprendimus ir naujas priemones, kurios padėtų spręsti žurnalistų saugumo,

žiniasklaidos nepriklausomumo problemas, stiprintų visuomenės atsparumą dezinformacijai.

Dalyvaudamas vienoje iš konferencijos diskusijų - prancūzų delegacijos organizuotame pelyje „Tarptautinė partnerystė informacijai ir demokratijai“ (*„International Partnership for Information and Democracy“*), ambasadorius R. Norkus pabrėžė, kad Lietuva yra pasirengusi prisidėti prie tarptautinių iniciatyvų, stiprinančių tarptautinius standartus žodžio laisvės ir žurnalistų saugumo, ypač moterų žurnalistų, srityje, bei dalintis gerąja patirtimi, kovojant su dezinformacija.

„Labai svarbu, kad valstybės nuosekliai gintų žodžio laisvę ir tarptautiniu mastu būtų imamasi veiksmų prieš vyriausybes ir atskirus asmenis, kurie persekioja žurnalistus ir net griebiasi prieš juos smurto, siekiant suvaržyti žodžio laisvę. - pabrėžė R. Norkus. Konferencijos metu

Lietuva kartu su dar vienuolika šalių bei tarptautine nevyriausybine organizacija „Žurnalistai be sienų“ pristatė iniciatyvą dėl tarptautinio bendradarbiavimo informacijos ir demokratijos srityje, kuria bus siekiama stiprinti bendradarbiavimą tarp valstybių, privataus sektoriaus ir žiniasklaidos, užtikrinant žmogaus teises skaitmeninėje erdvėje.

Ši tarptautinė konferencija surengta kaip šių metų pradžioje JK užsienio ir Britų sandraugos reikalų ministerijos inicijuotos kampanijos dalis, reaguojant į prastėjančią žurnalistikos padėtį pasaulyje, siekiant, kad iniciatyva būtų tęstinė. 2018 metai buvo vieni blogiausių žurnalistų saugumui pasaulyje, dėl savo tiesioginės veiklos gyvybių neteko mažiausiai 99 žurnalistai, 348 įkalinti už savo darbą, 60 paimta įkaitais. Skaičiuojama, kad tik trylika procentų planetos gyventojų naudojami laisvos žiniasklaidos privilegija. LR URM

PENKIOS LIETUVOS ĮMONĖS PRESTIŽINĖJE PROGRAMOJE IEŠKO KELIŲ Į JAV RINKĄ

Liepos 19-21 dienomis Los Andžele vienoje žinomiausių verslo mokyklų pasaulyje *UCLA Anderson School of Management* skambėjo net penkių garsių lietuviškų įmonių vardai. Prestižinėje programoje „*Global Access Program*“ tarp 40 į dalyvių sąrašą atrinktų pasaulio įmonių atsidūrė „Northway Biotechpharma“, „Juodeliai“, „FlexBlow“, „Femtika“ bei „AUGA group“. Jų siūlomų paslaugų bei produktų poreikį JAV rinkoje vertins bei verslo plėtros strategiją rengs penkis mėnesius su įmone dirbanti studentų-konsultantų komanda

bei profesionalai.

Dvi programoje dalyvaujančios Lietuvos įmonės JAV rinkoje jau ne naujokės. Biotechnologijos kontraktinių tyrimų ir gamybos bendrovė „Northway Biotechpharma“ Jungtinėse Valstijose dirba ne vienerius metus, tačiau šioje rinkoje įmonė mato dideles augimo galimybes ir kartu su verslo mokyklos komanda siekia gauti atsakymą, koks plėtros JAV kelias tinkamiausias. „Jungtinės Amerikos Valstijos yra strateginė rinka tolimesniam įmonės augimui, todėl bendrovė kartu UCLA Anderson verslo mokykla sieks

įvertinti įmonės plėtros mastą šioje šalyje bei parengti strateginį planą įmonės paslaugų ženkliam eksporto didinimui į šią šalį“, - sako bendrovės generalinis direktorius Giedrius Žunda.

Prestižinėje Kalifornijos universiteto Los Andžele Andersono verslo mokyklos programoje pernai dalyvavo 40 įmonių iš tokių pasaulio šalių, kaip Suomija, Švedija, Izraelis, Naujoji Zelandija, Australija ir kt., o tarp jų pirmą kartą istorijoje buvo net keturios lietuviškos – „NFQ Technologies“, „Novameta“, „SBA baldai“ ir „Vikeda“. LR URM

JUNGTINĖJE KARALYSTĖJE ATIDAROMI VIZŲ CENTRAI

Lietuvos Respublikos ambasada Jungtinėje Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystėje pradeda bendradarbiavimą su išorės paslaugų teikėju VF Services (UK) Ltd.

Nuo 2019 m. liepos 19 d. prašymus išduoti Šengeno

vizą bus galima pateikti ne tik ambasadoje, bet ir vizų centruose Londone, Mančesteryje, Edinburge ir Kardife.

Daugiau informacijos <https://www.vfsglobal.com/Lithuania/UK/index.html>

LR URM

SPORTO ENTUZIASTAI KVIEČIAMI DALYVAUTI AMBASADORIAUS TAURĖS KREPŠINIO TURNYRE

Lietuvos Respublikos ambasada Vašingtone kartu su Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjunga (ŠALFASS) kviečia į kasmetinį, jau 16-ąjį kartą rengiamą, Ambasadoriaus taurės krepšinio turnyrą.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos Seimas 2019 metus yra paskelbęs Pasaulio lietuvių metais, šių metų krepšinio varžybos yra dedikuojamos viso Pasaulio lietuviams, išreiškiant padėką Pasaulio lietuvių bendruomenei, o ypač JAV lietuviams, už jų indėlį atkuriant Lietuvos nepriklausomybę ir stiprinant mūsų valstybę.

Ambasadoriaus taurės krepšinio turnyras tęsia gražią lietuviško krepšinio tradiciją ir skatina JAV lietuvių, gyvenančių skirtinguose miestuose, bendravimą, stiprina transatlantinius ryšius bei Lietuvos strateginę partnerystę su Amerika – turnyre kviečiamos dalyvauti JAV institucijų krepšinio komandos, taip pat Vašingtone reziduojantys diplomatai.

Krepšinio turnyro organi-

zavimą remia Lietuvių Fondas, Užsienio reikalų ministerija, JAV Lietuvių Bendruomenė ir Lietuvos Kūno kultūros ir sporto rėmimo fondas.

Ambasadoriaus taurės krepšinio turnyras vyks spalio 19 d., šeštadienį, Vašingtone, šalia Lietuvos ambasados, adresu Columbia Heights Educational Campus, 3101 16th Street NW, Washington, DC 20010. Krepšinio turnyro pradžia – 8:30 val. ryte. Po krepšinio varžybų Lietuvos ambasadoje Vašingtone vyks iškilmingas visų turnyro dalyvių pagerbimas ir nugalėtojų apdovanojimas.

Krepšinio komandų registracija vyksta iki spalio 5 d. el. paštu rytupakrante@yahoo.com arba telefonu 203-895-7147. Komandos registracijos mokestis – 400 JAV dolerių. Visos lėšos bus skiriamos turnyro organizavimo išlaidoms padengti.

Dėl papildomos informacijos maloniai prašome kreiptis el. paštu tadas.kubilius@urm.lt arba telefonu (202) 234-5860.

LR URM

NUOMONĖ

MELODRAMA

Š. m. liepos 24 d. įvyko JAV kongreso *Judiciary Committee* (Teisėjų komiteto) ir *House Intelligence Committee* (Teisėjų sistemos „ComHouse“ žvalgybos komiteto) apklausos pagal jo 448 psl. ataskaitą dėl buvusio specialiojo patarėjo Robert S. Mueller tyrinėjimų-pareiškimų, susijusių su reikalais tarp Rusijos ir Baltųjų rūmų ir t.t. Verta paminėti, kad R. S. Mueller į jam pareikštus du klausimus – ar (Donald Trump) yra išteisintas (*exonerate*) ir ar trukdė (*obstruct*) – atsakė „ne“, tačiau R. S. Mueller pareiškė, kad Donald Trump (pasibaigus jo kadencijai, – *aut. past.*) gali būti priverstas teisėtoms procedūroms.

Taip pat yra vertas dėmesio faktas, kad į klausimą dėl nusikaltimo R. S. Mueller pateikė paaiškinimą, kad jis neturėjo autoriteto...

Akivaizdu, kad Robert

S. Mueller yra išsilavinęs, bet dabar „yra ant tvoros“ ir panaudoja politinius manevravimus siekdamas apsaugoti savo reputaciją, kirsti smūgį priešams ir triumfuoti prieš JAV kongreso spaudimą bei įtikti daugumai partijos narių, kurie partija aistringai palinkę į kairę ir pagal pažiūras dažnai pavadinami socialistais.

Donald Trump, kaip jau anksčiau rašyta, nėra neklystantis, todėl žiniasklaida dar prieš 2016 m. pradėjo ir be perstojo iki šių dienų stengiasi ištraukti kiekvieną nereikšmingą smulkmeną ir neįrodytus epizodus apie jį ir publikuoti perdėtas versijas. Artėjant 2020 m. rinkimams yra akivaizdžiai bijoma, kad vėl nugalės D. Trump, o ne „socialistai“. Politikos veikimo vieta yra šurpi ir be ribų, socialistų elitas ir jų pavaldiniai veikia nešvariai.

Algirdas V. Matulionis

LIEPOS 6-ĄJĄ MINSKE SKAMBĖJO „TAUTIŠKA GIESMĖ”

Renginį vainikavo išskirtine tautine olimpine dvasia visų susirinkusiųjų kartu atliktas Lietuvos himnas „Tautiška giesmė”.

LR URM

Ši met Lietuvos Respublikos ambasadoje Baltarusijoje vykęs

Valstybės (Lietuvos Karaliaus Mindaugo karūnavimo) dienos minėjimas buvo pažen-

klintas ir sportine dvasia. Į ambasados renginį gausiai susirinkę užsienio šalių

diplomatai, aukšto rango šalies valdžios institucijų, kultūros, verslo ir sporto atstovai, aktyvūs visuomenės veikėjai, vietos lietuvių bendruomenės ir lietuviško verslo atstovai turėjo progos susipažinti ir besibaigiančiose II Europos sporto žaidynėse Minske dalyvavusiomis Lietuvos ir užsienio šalių sporto delegacijomis.

Renginį pradėjęs Lietuvos Respublikos ambasadorius Baltarusijoje Andrius Pulokas pripažino, kad Mindaugo laikų įdėja vienyti išlieka svarbi ir šiandien. „Lietuvoje mus vienija bendros šalies vizijos, bendri tikslai, bendras požiūris į valstybės ateitį. Nereikia dirbtinų, ar net drastiškų priemonių, tad galime sakyti, kad Mindaugo laikų tikslai šiandien pasiekti”, kalbėjo ambasadorius.

Dėkodama Lietuvos ambasada Baltarusijoje už įspūdingą renginį Lietuvos tautinio olimpinio komiteto prezidentė Daina Gudžinevičiūtė pažymėjo, kad olimpinė dvasia visuomet buvo ryškus vienijantis faktorius, kuris buvo ypač juntamas ir šiose besibaigiančiose II Europos sporto žaidynėse.

Renginio svečiams savo kūrybą pristatė etninės muzikos motyvų nevengiantis lietuviško džiaz kvartetas „Ethno Jazz”. Renginį nuspalvino tiesioginių moterų dviračio rungčių stebėjimas, kurio metu Lietuvos treko dviratininkė Simona Krupeckaitė iškovojo aukso medalį.

Renginį vainikavo išskirtine tautine olimpine dvasia visų susirinkusiųjų kartu atliktas Lietuvos himnas „Tautiška giesmė”. LR URM

Paskutinio skambučio šventė lietuviškoje Pelesos mokykloje

Lietuvos Respublikos generalinio konsulato Gardine diplomatai pasveikino Pelesos vidurinės mokyklos lietuvių dėstomąją kalba abiturientus paskutinio skambučio proga.

Generalinio konsulato trečiasis sekretorius M. Damijonaitis linkėjo abiturientams sėkmingai išlaikyti egzaminus, drąsiai svajoti, siekti išsikeltų tikslų, nebijoti klysti ir toliau stiprinti savo ryšį su Lietuva. „Jūs visi, baigę Pelesos lietuviškąją mokyklą, esate ypatingi ir tampate gyvuju tiltu, jungiančiu Lietuvą ir Baltarusiją”, - teigė M. Damijonaitis.

Diplomatas taip pat padėkojo mokytojams, mokyklos administracijai bei tėveliams už mokinių širdyse įdiegtą meilę Lietuvai, jos kalbai, istorijai bei kultūrai.

2018/2019 mokslo metais Pelesos mokyklą lankė 111 mokiniai (su parengiamo-

siomis klasėmis), jų tarpe 7 abiturientai.

Šiuo metu Baltarusijoje gyvena apie 5000 lietuvių, veikia Gardino, Lydos, Minsko, Pelesos ir Rimdžiūnų lietuvių bendruomenės, veikia dvi lietuvių formaliojo ugdymo įstaigos Pelesoje ir Rimdžiūnuose, kelios neformaliojo lituanistinio švietimo įstaigos bei visuomeninės organizacijos.

Mokslo metų pabaigos šventė Lydoje

2019 m. gegužės 28 d. kartu su Lydos lietuvių visuomeninio susivienijimo „Rūta” sekmadieninės mokyklos auklėtiniais bei kolektyvu LR generalinio konsulato Gardine diplomatai paminėjome mokslo metų pabaigą.

Sveikindamas susirinkuosius į šventę, trečiasis sekretorius Mindaugas Damijonaitis dėkojo bendruomenei ir mokytojams už lietuviybės ir lietuvių kalbos stiprinimą, mokiniams linkėjo ir atostogų metu nepamiršti lietuviško žodžio, kuris yra ne tik pilnaverčio ryšio su

Paskutinio skambučio šventė lietuviškoje Pelesos mokykloje.

LR URM

Lietuva pagrindas, bet ir raktas į platesnes ateities galimybes. Diplomatas akcentavo pačio mokinio motyvacijos svarbą, siekiant išmokti gimtąją kalbą.

Lietuvių bendruomenė „Rūta” Lydoje gyvuoja jau 20 metų, jos sekmadieninėje

lituanistėje mokykloje šiuo metu mokosi 17 vaikų, taip pat yra suaugusiųjų grupės. Lydos mieste gyvena keli tūkstančiai lietuvių.

Gardine pagerbtas Lietuvos Karalius Mindaugas

2019 m. liepos 4 d. Lietuvos Respublikos generalinis konsulas Gardine organizavo Lietuvos Karaliaus Mindaugo karūnavimo dienai skirtą renginį.

LR generalinis konsulas Gardine Genadijus Mackelis susirinkusiems svečiams teigė, jog Lietuvos karaliaus Mindaugo krikštas yra svarbi data ne tik Lietuvai, bet ir Baltarusijai bei Ukrainai, kurios vėliau įėjo į Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės teritoriją. Generalinis konsulas kvietė bendroje istorijoje ieškoti vienijančių linijų bei remtis jomis, kuriant Lietuvos - Baltarusijos šalių dvišalius santykius.

Šventėje dalyvavo Gardino m. meras M. Goj, Baltarusijos lietuvių bendruomenių nariai, Gardino srities vykdomosios valdžios, verslo, meno, dvasininkų, žiniasklaidos atstovai bei Lenkijos generalinio konsulato Gardine diplomatai.

1253 m. liepos 6-ąją dieną buvo karūnuotas pirmasis ir vienintelis Lietuvos karalius Mindaugas, kurio krikštas (1251 m.) ir karūnacijos ceremonija leido jaunai Lietuvos valstybei tapti to meto Europos politinės sistemos dalimi ir įteisino Lietuvos karaliaus Mindaugo, kaip suverenaus Europos monarcho, valdžią. Nors katalikiška Lietuvos karalystė gyvavo vos 10 metų, svarbiausias karaliaus Mindaugo karinės, politinės ir diplomatinės veiklos laimėjimas – suvienyta Lietuvos valstybė – išliko, nepaisant istorinių iššūkių.

LR URM

Lydos lietuvių visuomeninio susivienijimo „Rūta” koncertas.

LR URM

VAŠINGTONE VYKO MINISTRŲ LYGIO SUSITIKIMAS RELIGIJŲ LAISVĖS KLAUSIMAIS

Liepos 17-18 dienomis Vašingtone, JAV, vyko antrus metus iš eilės rengiamas ministrų lygio susitikimas religijų laisvės klausimais, kuriame Lietuvai atstovavo ambasadorė ypatingiems pavedimams Loreta Zakarevičienė ir Lietuvos ambasados Vašingtone diplomatai.

Ambasadorė L. Zakarevičienė padėjo JAV už iniciatyvą surengiant religijos laisvei skirtą aukšto lygio susitikimą ir pabrėžė, kad Lietuvai religijos laisvė yra neatskirama nuo tikėjimo laisvės, nes tai yra viena iš kertinių žmogaus teisių.

„Lietuva yra stipri religijos ir tikėjimo laisvės gynėja ir ragina visas pasaulio valstybes saugoti, gerbti ir užtikrinti visų žmonių teises į religijos bei tikėjimo laisvę bei laikytis tvirtos pozicijos prieš netoleranciją, smurtą ir diskriminaciją“, – pažymėjo ambasadorė.

Pagrindiniai šio susitikimo tikslai – akcentuoti religijos laisvę kaip fundamentalią žmogaus teisę ir dėti visas pastangas siekiant sustabdyti religijos pagrindu vykdomą diskriminaciją, žudymus ir kitus prieš religines žmonių grupes vykdomus nusikaltimus.

Šiais metais susitikime be vyriausybės atstovų taip pat dalyvavo pilietinės visuomenės ir religinių bendruomenių lyderiai ir atstovai. Renginio svečius pasveikino JAV viceprezidentas Mike'as Pence'as ir renginio šeimininkas JAV valstybės sekretorius Mike'as Pompeo.

Susitikimo metu vyko daug smulkesnių renginių ir diskusijų, daug dėmesio buvo skiriama persekiojimo dėl tikėjimo problematikai. Susitikimuose dalyvavo nukentėję, bet išgyvenę religinį persekiojimą asmenys, kurie dalinosi savo istorijomis.

LR URM

Lietuvai atstovavo ambasadorė ypatingiems pavedimams Loreta Zakarevičienė.

LR URM

LR UŽSIENIO REIKALŲ MINISTRAS ATSIŠVEIKINO SU KADENCIJĄ BAIGIANČIA JAV AMBASADORE

Jungtinių Amerikos Valstijų ambasadorė Anne Hall ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius.

LR URM

Birželio 28 dieną užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius susitiko su darbu Lietuvoje baigiančia Jungtinių Amerikos Valstijų ambasadore Anne Hall.

Susitikimo metu aptartas transatlantinis bendradarbia-

vimas regioninio saugumo klausimais, aktyvios JAV ambasados Vilniuje pastangos užtikrinant glaudžius Lietuvos ir JAV ryšius politikos, ekonomikos, saugumo ir gynybos, kultūros ir švietimo srityse.

L. Linkevičius padėjo ambasadori už nuoširdžią draugystę ir asmeninį indėlį stiprinant Lietuvos ir JAV ryšius.

A. Hall JAV ambasadore Lietuvoje dirbo nuo 2016 metų.

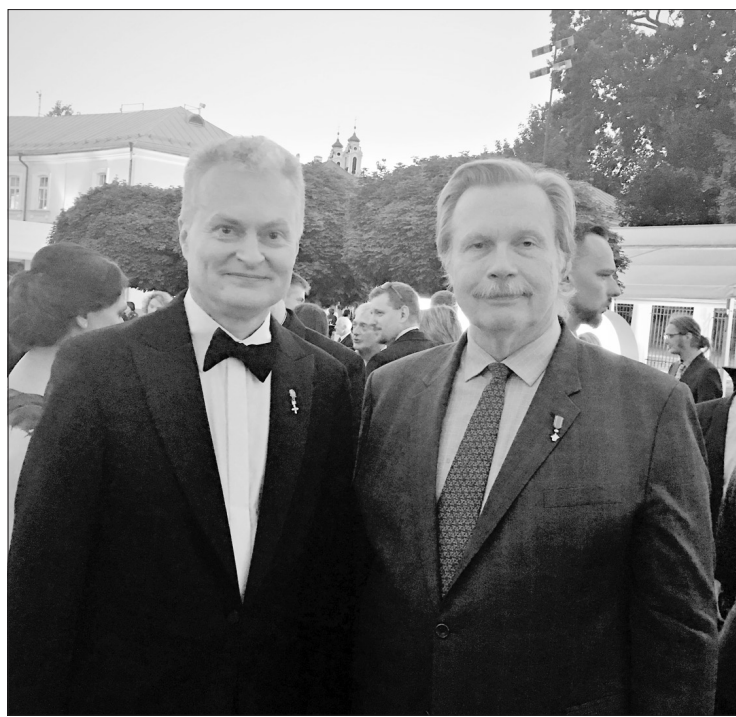
LR URM

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO INAUGURACIJOJE DALYVAVO LR GARBĖS KONSULAS DR. JONAS PRUNSKIS

JAV Prezidento administracijos patarėjas, LR garbės konsulas JAV dr. Jonas Prunskis dalyvavo liepos 12 d. Vilniuje vykusioje Lietuvos Prezidento Gitano Nausėdos inauguracijoje. Iškilmingo priėmimo metu garbės konsulas dr. Jonas Prunskis pasveikino Prezidentą, pradėjęs eiti šias atsakingas pareigas, ir palinkėjo sėkmės stiprinant Lietuvą ir kuriant gerovės valstybę.

Lietuvoje garbės konsulas dr. Jonas Prunskis susitiko su Lietuvos politikais, visuomenės veikėjais, diskutavo Lietuvos vidaus ir užsienio politikos klausimais.

LR garbės konsulo JAV dr. J. Prunskio vykdomoji padėjėja Loreta Timukienė

Dr. Jonas Prunskis (dešinėje) su LR Prezidentu Gitanu Nausėda priėmimo metu.

Autorės nuotr.

LIETUVOS AMBASADA VENGRIJOJE DALYVAVO LIEPOS 22 DIENOS MINĖJIME

Liepos 22-ąją dieną Budapešte į Dunojaus bangas buvo paleisti tautinių spalvų vainikai, tame tarpe - Lietuvos. Taip Parlamento sprendimu paskelbtą atmintiną dieną Vengrijos sostinėje kasmet pagerbiami 1456 m. mūsų dėl Nandorfehervaro (dabartinio Belgrado) didvyriai.

Šiame mūšyje, kurio Vengrijos pajėgoms vadovavo garsus vengrų kunigaikštis Janošas Hunjadis (*János Hunyadi*), dalyvavo ir jungtinės krikščionių pajėgos, kurias surinko popiežiaus diplomatas Jonas Kapestranietis (*Giovanni da Capestrano*). Krikščionių susivienijimas padėjo apginti osmanų bebaigiamą užimti miestą ir tvirtovę bei laimėti mūšį. Šiuo mūšiu pasibaigė Mahometo II paskelbtas žygis į Europą, ir tai septyniasdešimčiai metų atidėjo turkų Osmanų veržimąsi į katalikišką Europą. Iki šiandien išlikusi praktika bažnyčioms skambinti varpais vidurdienį yra šio mūšio pasekmė – tą nurodė popiežiaus Kalisto III bulė. Šventuoju paskelbtas Jonas Kapestranietis vadinamas karo kapelionų globėju.

Šiais metais įvykusį renginį Budapešte organizavo „Senosios vengrų kultūros draugų taryba“. Ceremonijoje

dalyvavo Vengrijos laivybos, savivaldos ir nevyriausybinių bendruomenių, Dunojaus Komisijos atstovai. Mūšiui atminti buvo iškeltos Švento Sosto, Lietuvos, Bulgarijos, Serbijos, Lenkijos, Slovakijos, Slovėnijos, Turkijos, Vengrijos vėliavos. Kartu su Lietuvos diplomatais žuvusiuosius pagerbė Bulgarijos ir Serbijos kolegos.

Šią dieną taip pat prisimename visi, kas krito, gindami savo tėvynę ar krikščionybę, tie, kas prarado gyvybę laivų katastrofose, nuskendo ar žuvo potvynių metu.

Ceremonijos metu įvairių konfesijų šventikai meldėsi ir už visus žuvusius (sajungininkus bei priešininkus, vandenyje bei katastrofose), ir už tai, kad vanduo suvienytų žmoniją, nepriklausomai nuo religijos. Mišias laikė katalikų, reformatų, liuteronų kunigai, ritualines apeigas atliko ir budistų vienuoliai. Šiais metais ypatingo dėmesio sulaukė Korėjos turistų aukų pareikalavusi „Hableány“ laivo tragedija Dunojuje.

Vengrijos prezidentas J. Aderis liepos 22 d. pažymėjo Belgrade kartu su Serbijos Prezidentu V. Vučičiumi atidengdamas kunigaikščiui Janušui Hunjadžiui skirtą monumentą.

LR URM

LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpiką, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

NIUJORKO „BLUE NOTE” DŽIAZO KLUBE – LIETUVIŠKA LIAUDIES DAINA

Niujorke birželio 29 d. lietuvių džiaz muzikantas Dalius Naujokaitis-Naujo su grupe žinomų Niujorko džiaz scenos atlikėjų surengė du koncertus „Blue Note” džiaz festivalio specialiojoje programoje „Europos garsai” (*European Sounds Series*). Koncertai vyko jau legenda tapusiame džiaz klube „Blue Note”.

Tą savaitgalį Niujorkas al savo karščiu ir ruošėsi didžiausiam „Pride” paradui pasaulyje. Tie, kurie dar nebuvo išvykę iš miesto prie vandenyno ir nepatingėjo išsiruoti iš namų, gavo „Blue Note” klubo vėsa ir dozę aukščiausio lygio džiaz su virtuozu perkusinininku Daliumi Naujokaičiu-Naujo ir jo suburta grupe: saksofoninininku Jonathonu Hafneriu, kornetininku Kirku Knuffke ir vienu geriausių Niujorko kontrabosinininku Michaelu Formaneku.

D. Naujo kartu su grupe dalyvavo „Blue Note” džiaz festivalio programoje „Europos garsai”. Ši – organizuojama jau antrus metus. Du džiaz vėlyvųjų pusryčių koncertai buvo abu skirtingi. Ir tai nenuostabu, kai groja tokio lygio muzikantai – mat jie tiesiog nesikartoja. Kiekvieno pusantros valandos koncerto pabaigoje klausytojai gavo ir

po netikėtą raziną – Daliaus Naujo kompoziciją, kurioje į šiuolaikinio džiaz audinį netikėtai buvo įpinta lietuvių liaudies daina „Augo girioj ažuolėlis”.

Pasirodymas legendiniame „Blue Note” džiaz klube D. Naujo buvo pirmasis. Daliaus suburta grupė atliko keturias jo paties sukurtas kompozicijas ir kelias kornetininko Kirko Knuffke’ės. Su šiuo muzikantu Dalius groja jau nuo 2004 metų kartu – jie abu buvo Kenny Wolleseno ir J. Haffnerio grupės „Himalayas” nariai.

„Blue Note” atliktą programą D. Naujo pavadino „Miesto trupiniai”.

„Aš nepretenduoju į kompozitorius. Ir nekuriau, – sakė D. Naujo, paklaustas, kaip atsirado šios džiaz kompozicijos. – Aš tiesiog kartais užrašau melodijas ar ritmus, kurie man ateina patys einat gatve, atsibudus iš garsinio sapno ar visai kitose situacijose dainuojant ar niūniuojant ką nors. Viskas priklauso nuo dienos, vietos, įkvėpimo ar emocijos. Įsirašau savo dainavimą telefonu, nes kitaip pamirštu. Po to perkeliu tai ant muzikos lapo ir iš pririnktų eskizų sudėliojau ką noriu. Niekada nesėdžiu ir negalvoju kaip čia kažką sukūrus, kažką labai gilaus ar

Lietuvių džiaz muzikanto Daliaus Naujokaičio-Naujo koncertas „Blue Note” džiaz festivalyje.

„Blue Note” džiaz klubo nuotr.

reikšmingo.”

Avangardinio kino tėvas Jonas Mekas D. Naujo vadino genialių perkusijos meistrų, kuris ne tik atlikėjas, bet ir ypatingų džiaz kompozicijų kūrėjas. „Jis yra nenormalus! Jis yra visiškai užvaldytas savo meno, ir niekas kitas jam nerūpi! – yra sakęs J. Mekas. – Pametęs protą dėl muzikos mūzų, jis eina į priekį nenuspėjamai ir pavojingai, kaip ir visi poetai.”

Muzikologai šį atlikėją vadina avangardinės eksperimentinės muzikos bei laisvojo

džiaz piligrimu. Jau ne vieną dešimtmetį Niujorke gyvenantis ir kuriantis muzikantas savo muzikinę karjerą pradėjo Lietuvoje ir nuolat čia sugrįžta su įvairiais projektais. Birželio mėnesį D. Naujo kartu su saksofoninininku J. Haffneriu pristatė savo muzikinį projektą Vilniuje po Jono Meko parodos „Leiskite man svajoti utopijas” atidarymo meno centre „Rupert” Vilniuje.

Jau antrus metus Europos Sąjungos šalys dalyvauja specialioje „Blue Note” džiaz festivalio programoje. Šią kar-

tu su džiaz klubu „Blue Note” organizuoja Niujorko ES šalių kultūros institutų klasteris bei Europos Sąjungos delegacija prie Jungtinių Tautų. Visą birželio mėnesį vykusiame festivalyje džiaz muzikantus pristatė net 11 Europos šalių: Lietuva, Rumunija, Estija, Ispanija, Nyderlandai, Austrija, Prancūzija, Malta, Vokietija, Portugalija ir Liuksemburgas.

Koncertų džiaz klubas „Blue Note” rėmėjas – Lietuvos kultūros institutas.

LR KM

LONDONE PRISTATYTA 12-OJI KAUNO BIENALĖ

Iš kairės: Andrej Polukord, Elisabeth Del Prete ir Mario Strk.

LR KM

Liepos 25 d. „Emalin” galerijoje surengta 12-osios Kauno bienalės diskusija-performansas su mobilios meno galerijos „Galerie Uberall” („Galerija visur”) direktoriais, verslininkais ir meno prekiautojais, taip pat pristatyta dalis šios bienalės programos.

Renginyje „Galerie Uberall” direktoriai Andrej Polukord ir Mario Strk kėlė klausimus apie bienalės vystymosi procesus ir bandė išsiaiškinti, ką reiškia bienalės

pavadinimas „Po išvykimo | Prieš atvykstant”. Diskusija-performansas trynė ribas tarp kuratoriaus, menininko ir galerinininko vaidmens. A. Polukord instaliacijos, performansai ir videomeno projektai sukuria keliaprasmiškas ir nuspėjamas aplinkas, absurdiškas situacijas. Diskusiją pristatė 12-osios Kauno bienalės kuratorė Elisabeth Del Prete.

12-oji Kauno bienalė nagrinėja kelionės temą lokaliaja, globaliaja ir filosofine prasmė-

mis. Bienalė šį kartą „keliauja” pritraukdama kuratorius iš įvairių šalių. Šiemet nuspręsta įgyvendinti bendrakuratorystės principą – iš daugiau nei dvidešimties pretendentų atrinkti penki kuratoriai, formavę bienalės programą: E. Del Prete, Daniel Milnes, Lýdia Pribišová, Neringa Stoškutė ir Alessandra Troncone.

2014 m. įkurta „Galerie Uberall” yra viena pirmųjų privačių mobilių galerijų Jungtinėje Karalystėje. Ji savo

AUSTRIJOS VALSTYBINIU APDOVANOJIMU APDOVANOTAS VERTĖJAS CORNELIUS HELL

Š. m. birželio 30 d. Austrijos Respublikos federalinio Kanclerio tarnyba Vienos miesto Literatūros namuose iškilmingai įteikė valstybinį apdovanojimą už šiuolaikinės užsienio literatūros vertimą į vokiečių kalbą Austrijos žurnalistui, rašytojui, radijo laidų vedėjui, vertėjui ir dideliu Lietuvos bičiuliui Cornelius Hell. Vertėjas C. Hell apdovanojimą gavo už Lietuvos rašytojų ir poetų kūrinių vertimus iš lietuvių kalbos į vokiečių kalbą.

darbus jau yra pristačiusi renginiuose „Viennacontemporary” (Viena, 2015 m.), „documenta 14” (Atėnai, 2017 m.), „Startup Fair” (Vilnius, 2018 m.), „VDU 101” (Kaunas, 2018 m.) ir kituose.

Projekto partneris – Lietuvos kultūros institutas, projekto rėmėjai – Lietuvos Respublikos Ambasada Didžiojoje Britanijoje, Austrijos kultūros forumas, „Emalin” galerija. Projektas įgyvendintas bendradarbiaujant su Lietuvos kultūros atašė Jungtinėje Karalystėje Juste Kostikovaite ir Kauno bienalės kuratore E. Del Prete.

LR KM

Pastaraisiais metais Austrijos leidykla Residenz Verlag išleido du C. Hell į vokiečių kalbą išverstus lietuvių rašytojos Undinės Radzevičiūtės romanus „Žuvys ir drakonai” bei „Kraujas mėlynas”. Iš Zalcburgo, su kuriuo Lietuvą sieja ypatingai draugiški kultūriniai ir politiniai ryšiai, kilęs C. Hell per keletą dešimtmečių yra išvertęs ne vieną dešimtį reikšmingiausių lietuvių rašytojų kūrinių, sudaręs literatūros antologijas, parašęs straipsnių ir parengęs radijo laidų. C. Hell yra vienas ryškiausių Lietuvos ir Austrijos kultūros ryšius puoselėjančių asmenybių.

Valstybinio apdovanojimo teikimo išskilmėse C. Hell pasveikino ir Lietuvos Respublikos Kultūros ministro Mindaugo Kvietkausko sveikinimo laišką C. Hell perdavė LR ambasados Austrijos Respublikoje ministras patarėjas Mindaugas Rukštelė.

Austrijos valstybinis apdovanojimas už vertimą iš užsienio kalbos į vokiečių kalbą teikiamas kasmet nuo 1985 m. Š. m. valstybinis apdovanojimas buvo pirmą kartą įteiktas už vertimą iš lietuvių kalbos. **LR URM**

POETUI ALFONSUI NYKAI-NILIŪNUI – 100

Manfredas Žvirgždas, Giedrė Šmitienė Alfonso Nykos-Niliūno atminimo vakare Utenoje.

V. Leišienės nuotr.

Liepos 15 d. minėjome poeto, vertėjo, literatūros kritiko Alfonso Nykos-Niliūno šimtmetį. Sunkiai aprėpiama figūra lietuvių literatūroje, o gyvenime – viešumo, oficialių renginių patoso vengusi asmenybė. Eruditas. Kuo daugiau vienumos jį supo, tuo lengviau ateidavo tinkami žodžiai pavadinti daiktus ir reiškinius.

Vis dėlto nebuvo iš tų, kurie gyvena kojomis nesiekdami žemės. Pažinojusieji liudija poetą buvus šmaikštų, net sarkastišką.

Priminti svarbiausius A. Nykos-Niliūno gyvenimo posūkius ir datas sutiko monografijų apie šią asmenybę autoriai, humanitarinių mokslų daktarai Giedrė Šmitienė ir Manfredas Žvirgždas.

Poetas, vertėjas, literatūros kritikas Alfonsas Čipkus (Nyka-Niliūnas) gimė Aukštaitijos ūkininkų Adomo ir Veronikos šeimoje 1919 metais. Utenos apskrities Nemeikščių kaime gyvenę tėvai susilaukė 10 vaikų. Užaugo septyni – duktė ir šeši sūnūs. Trys mirė dar maži.

Tiksliai Alpuko – taip švelniai buvo vadinamas Alfonsas – gimimo data nėra žinoma. Liepos 15-ąją minime dėl to, kad tądien prieš šimtą metų bažnyčios knygose atsirado įrašas apie Čipkams gimusį aštuntą vaiką.

Alfonsas Utenoje baigė privalomą keturmetę pradinę mokyklą. Vėliau mokėsi savarankiškai. Savo jėgomis išlaikė progimnazijos ir gimnazijos egzaminus, įstojo į Vytauto Didžiojo universitetą (VDU).

Tarsi nujausdamas artėjančią nelaimę

Eilėraščius pradėjo rašyti gana anksti, tačiau apie tai niekam neprasitarė. „Jautėsi nepatogiai, kai draugai entuziastingai dalijosi ateities kūrybiniais planais“, – LRT.lt teigė dr. G. Šmitienė.

Pirmuosius kūrinius pasirašė Marijos Nykos, Marijos Niliūno, Horacijaus Nykos-

Niliūno slapyvardžiais. Poetų neoromantikų karta, kuria žavėjosi, į kurią iš pradžių lygiavosi, labai mėgo slapyvardžius: Jonas Aistis (Kossu-Aleksandravičius), Salomėja Nėris, Stasys Santvaras (Zaleckis).

Ilgainiui nusistovėjo Nykos-Niliūno slapyvardis. „Jis kritikų dažnai interpretuotas siejant su egzistencialistine niekio, tuštumos, nykumos patirtimi, tremtimi ir egzodu. Būdinga, kad apie išėjimą iš namų, sūnaus palaidūno klajones poetas rašė dar paskutiniais prieškario metais. Tarsi nujausdamas artėjančią Antrojo pasaulinio karo katastrofą“, – sakė dr. M. Žvirgždas.

Poetas dažnai redagavo savo eilėraščius, ne kartą juos perrašė. Pasak M. Žvirgždo, buvo itin atidus savo tekstams ir nuolat peržiūrinėjo, ar jie dar „galioja“.

A. Čipkus adoravo prancūzų ir vokiečių kultūrą, didžiuosius poetus, dailininkus ir egzistencializmo filosofus. Todėl įstojęs į VDU Humanitarinių mokslų fakultetą pirmaisiais mėnesiais apsisprendžia studijuoti romanistiką – prancūzų kalbą ir literatūrą. Lanko papildomus italų literatūros kursus.

„Buvo taip pasirengęs universitetui, kad iš anksto žinojo ne vieną dėstytoją. Gyvai sutikti jie pasirodė kur kas menkesni už jų knygų keltą įspūdį, – nusijuokė G. Šmitienė. – Išskyrus Vincą Mykolaitį-Putiną – šis atrodė dar atokesnis ir paslaptingesnis.“

Kur tas šaltinėlis, kur aš jaunas gėriau

Universitete priklausė studentų ateitininkų draugijai „Šatrija“. Ją buvo įkūrę V. Mykolaitis-Putinas ir Juozas Eretas. Šatrijiečiai rengė literatūros vakarus, domėjosi daile, muzika, lankė koncertus, teatrą. Ir į Čepurnos restoranėlį užsukdavo ieškodami, „kur tas šaltinėlis, kur aš jaunas gėriau...“

Susidarė gausus nepriklausomybės metais gimusių literatų būrys: Bronius Krivickas, Mamertas Indriliūnas, Kazys Bradūnas, Eugenijus Matuzevičius, Kazys Umbrasas, Gediminas Jokimaitis, Vytautas Aleksandras Jonynas (švelniai vadinamas Džoniu), Jurgis Blekaitis.

Vytautas Mačernis greitai išgarsėjo kaip talentingas poetas, tapo kartos vedliu. Skaitė savo „Vizijas“, ir Alfonsas pabrėžė, kad tas skaitymas jam ypač patiko.

1940 metų žiemą Humanitarinis fakultetas perkeliamas į Vilnių – Alfonsas nepaprastai džiaugiasi tokia permaina. Ką tik atgautoje Lietuvos sostinėje apsigyveno garsiajame studentų bendrabutyje Tauro gatvėje, kur palyginti neseniai buvota iš Šateikių kilusio poeto Czeslawo Miloszo. Studijas A. Čipkus baigė 1942 metais diplominiu darbu „Polinezijos egzotika Pierre'o Loti kūryboje“.

Į Vakarus – be didelio noro

1944-ųjų vasarą ir rudenį trys broliai Čipkai – Jonas, Petras ir Alfonsas – kiekvienas atskirai pasiryžo trauktis į Vakarus. Ona, Adolfas ir Stasys pasiliko. Brolis Juozas jau buvo miręs Lietuvos kariuomenėje.

Anot kalbinamų literatūrologų, likusieji Lietuvoje represijų nepatyrė, tačiau su pasitraukusiais artimaisiais susirašinėti vengė. „Gavęs pirmą brolių laišką iš Vakarų, Adolfas tuoj pat buvo iškviestas pasiaiškinti“, – teigė G. Šmitienė. Kai A. Nyka-Niliūnas 1998-aisiais pirmą kartą apsilankė tėvynėje, gyvas buvo likęs tik Stasys, gyvena jis ir dabar.

Brydė. Alfonsas Nyka-Niliūnas

Į Vokietiją Alfonsas traukėsi su bičiuliu poetu Vincu Kazoku. Traukėsi pėsti, neskubėdami, nenoromis. Nuo Kauno iki Tauragės keliavo du mėnesius. „Tas lėtumas rodo, kad Alfonsas neturėjęs kategoriško sprendimo pasitraukti“, – tvirtino G. Šmitienė.

Tauragėje bičiuliai nusipirko traukinio bilietus į Vieną. Tačiau Austrijos nepasiekė, išlipo Berlyne, paveikti miesto „traukos“. Vėliau draugų keliai išsiskyrė, po kelerių metų V. Kazokas nusprendė emigruoti į Australiją.

Po antskrydžio – ramiai į darbą

Vis dėlto Berlyne atsidūrė pačiu netinkamiausiu laiku, kai miestas pradėjo bombarduoti Sąjungininkų aviacija. Kaip tik tuo metu, 1944-ųjų Kalėdų laikotarpiu, A. Nyka-Niliūnas

rašė „Berlyno improvizacijas“.

Pagal vokišką „ordnungą“ reikėjo priklausyti kuriai nors institucijai, kad gautum maisto kortelių ir leidimą legaliai gyventi mieste. A. Čipkus užsirašė į Berlyno universitetą.

Paruošiamuosiuose kursuose, kur daugiausia tobulinti vokiečių kalbos įgūdžiai, susidarė nemažas lietuvių būrelis. Po antskrydžio kibdavo į darbus – rinko iššvaistytas universiteto knygas, valė griuvėsius.

Plytas krovė su savo dėstytoju, filosofu Juozu Girniumi (1915–1994), Alfonso kūrybinei biografijai reikšminga figūra. Svarbia ne tik jam, bet ir visai naujai lietuvių poetų kartai. Ir tikrai Berlyne, pasak pašnekovų, susitiko su kita reikšminga asmenybe – Henriku Nagiu. Pirmąkart, nes anksčiau ši buvo matęs tik iš tolo.

Prancūzų zonoje – nauja bendrakeleivė

Artėjo rusai, tad iš Berlyno A. Čipkui teko bėgti. Gerus metus praleido Tiubingene, tada apsistojo Freiburge. „Neatsitiktinai – mat šie miestai priklausė prancūzų okupacinei zonai. Suveikė meilė prancūzų kultūrai, kalbai ir literatūrai. Kultūrinei veiklai zonoje vadovavo politikos veikėjas, kalbininkas Raymond'as Schmittleinas, prieš karą Niliūnui dėstęs Kauno universitete“, – LRT.lt sakė M. Žvirgždas.

Tiubingenas Alfonso biografijoje svarbus dėl kelių priežasčių. Čia pasirodė pirmoji jo eilėraščių knyga „Pradimo simfonijos“ (1946). Čia jis sutiko ir gyvenimo bendrakeleivę, dailininkės profesijos siekusią šokėją Aleksandrą Laucevičiūtę, artimųjų vadintą Sandra. Modernaus lietuvių šokio pradininkės Danutės Nasvytytės auklėtinė mokėsi Vienoje, į okupuotą tėvynę nebesugrįžo.

Pora susituokė Freiburgo bažnyčioje. Šiame mieste veikė dailininko Vytauto Kazimiero Jonyno įkurta oficiali mokslo įstaiga – Menų ir amatų mokykla. Sandra ją sėkmingai baigė. Jos vyras mokykloje dirbo prancūzų kalbos mokytoju, o H. Nagys dėstė vokiečių kalbą.

Vokietijoje Alfonsas praleido lygiai penkerius metus. Per tą laiką Čipkams gimė du vaikai – Aris (Aristidas) ir Berenika. Trečiasis, Horacijus, į šį pasaulį atėjo Jungtinėse Valstijose.

Į JAV Čipkai ketino plaukti laivu kaip ir kiti likimo draugai. Vis dėlto tėvams su mažamečiais vaikais nurodyta skristi lėktuvu.

Rusų kalba atvėrė kitokį pasaulį

Čipkai apsigyveno

Baltimorėje, uostamiestyje prie Česapyko įlankos. Šio miesto Alfonsas nemėgo, draugams rašė, kad gyvena su šeima kaip atsiskyrėliai dykumoje.

„Amerikoje Niliūnui iš pradžių trūko europietiškos kultūros, net peizažas atrodė susvetimėjęs ir mėnulis nakties danguje ne toks, kaip Nemeikščiuose ar Tiubingene“, – teigė M. Žvirgždas.

Lietuvišką kompaniją Čipkams palaikė bičiuliai Kazys ir Kazimiera Bradūnai, gyvenę Baltimorės užmiestyje.

Alfonsas įsidarbino kepykloje, vėliau triūsė fabrike. „Laiške skundžiasi Girniui, kaip jam sunku, nebeturis laisvų valandų, juolab laiko kūrybai. Vargo ilgai, kol pateko į Kongreso biblioteką Vašingtone. O buvo priimtas, nes mokėjo rusų kalbą. Kitas kalbas mokančių pakako, o rusų – trūko“, – aiškino M. Žvirgždas.

Kongreso bibliotekoje Alfonsui prieš akis atsivėrė didžiausias knygų pasaulis. „Galėjo skaityti, ką tik panorėjęs. Bet kuri knyga, išleista pasaulyje, iš esmės jam buvo pasiekiamą. Taip pat ir lietuviškos, rusiškos. Trūko tik laiko. Skaitydavo traukinyje, dvi valandas važiuodamas iš Baltimorės į Vašingtoną ir atgal“, – pasakojo M. Žvirgždas.

Bibliotekoje susidarė lietuvių inteligentų, literatų būrelis, kuriame jau buvo galima bendrauti gimtąja kalba: Henrikas Radauskas, J. Aistis, J. Blekaitis.

Per pietų pertrauką vaikštinėdami po parką A. Niliūnas su H. Radausku beveik žaisdami „sudarinėjo“ idealią lietuvių poezijos antologiją. Ginčijosi dėl kiekvieno eilėraščio – geriausius mokėjo mintinai.

Su Aisčiu santykiai nesusiklostė

Su J. Aisčiu santykiai nesusiklostė. A. Niliūnas nepriklausomoje Lietuvoje poetą labai vertino. „Galima sakyti, buvo didžiausias jo gerbėjas. Paskui nusivylė patriotine Aisčio retorika ir emigracijoje pasižymėjo kaip itin aršus neoromantinio stiliaus kritikas“, – teigė M. Žvirgždas.

Anot literatūrologo, A. Nyka-Niliūnas kategoriškai nenorėjo taikstyti su patriotizmo monopolium, kurį J. Aistis, Bernardas Brazdžionis, S. Santvaras ir kiti buvo sau priskyre. Žemininkų karta, pirmoji emigracinė karta, save pozicionavo kaip vakarietiškos kultūros atstovus. Jie teigė, kad kūrinio vertė matuojama ne tautiniais patriotiniais lozungais, o grožiu ir estetika.

(Nukelta į 11 psl.)

RENGINIŲ KALENDORIUS

Rugpjūčio 25 d., sekmadienį, nuo 11:00 val.r. iki 6:00 val.v. „**Vieno pasaulio diena**” (One World Day) vyks Klivlando kultūros darželiuose. „*Dirvos*” inf.

Rugsėjo 15 d., sekmadienį nuo 11:30 val. r. iki 4:00 val. po p. vyks „Korp! Giedros” narių **MENO PARODA** - Lietuvos namų viršutinėje salėje. Bus eksponuojami įvairūs dailės kūriniai. Veiks keltuvas, skirtas pakelti į antrą aukštą. Maloniai kviečiame dalyvauti įdomioje parodoje.

(Atkelta iš 10 psl.)

POETUI ALFONSUI NYKAI-NILIŪNUI – 100

Vis dėlto takoskyra atsirado. Paskui A. Niliūnas parašė gana kritiškų recenzijų apie J. Aisčio naująsias knygas. „Šis labai įsiskaudino, piktai sureagavo, nustojo atsakinėti į laiškus. Galiausiai susitikę net nesisveikino”, – pasakojo M. Žvirgždas.

„Žemėje” – žmogaus prasmės pėdsakai

1951 metais Los Andžele išėjo jaunosios lietuvių išeivių kartos antologija „Žemė”. Tai buvo Lietuvoje užaugusių ir senojo pasaulio griūtį patyrusių, savos žemės netekusių poetų manifestas.

Pagrindinis antologijos sumanytojas buvo K. Bradūnas, svarbiausias jo „suokalbininkas” – A. Nyka-Niliūnas. Leidinyje publikuota penkių poetų – Juozo Kėkšto, K. Bradūno, A. Nykos-Niliūno, H. Nagio ir V. Mačernio – kūryba. Trečdalį leidinio sudarė filosofo J. Girniaus straipsnis „Žmogaus prasmės žemėje poezija”.

„Iš esmės Girnius nužiedė žemininkų ideologiją – iškėlė žmogaus prasmės žemėje imperatyvą”, – teigė M. Žvirgždas.

Pagal J. Girniaus sampratą, Maironio, Vinco Kudirkos karta kūrė idejinę visuomeninę

poeziją. Antrajai kartai – simbolistams ir neoromantikams – buvo būdingas asmeniškumas, subjektyvumas. O žemininkai, anot filosofo, svarsto bendruosius filosofinius žmogaus, jo buvimo pasaulyje rūpesčius.

Pasak M. Žvirgždo, J. Aistis ir B. Brazdžionis užsipuolė J. Girnių, kad šis, neišmanydamas literatūros istorijos, savavališkai suskirstė kūrėjų kartas, supainiojo filosofiją su poetika. J. Girniaus egzistencinė filosofija, teigė jie, geriausiai pritaikoma tik vienam A. Niliūnui.

„Nes Bradūnas rašė kitaip, Nagys dar kitaip. O Mačernis apskritai negalėjo žinoti, kad kada nors bus įtrauktas į panašius sambūrius”, – pabrėžė literatūrologas.

Savo pažiūras į literatūrą žemininkai kartu su J. Girmiumi išdėstė 1952–1959 metaisėjusiam literatūros žurnale „Literatūros lankai”. Aštuoniuose jo numeriuose pasireiškė modernistinės krypties literatai ir kritikai – Algirdas Landsbergis, Kostas Ostrauskas, Antanas Škėma, Jonas Mekas, Julius Kaupas. Leidinyje skelbta daug vertimų iš Vakarų kalbų, vyravo orientacija į egzistencializmo estetiką.

Akcijos pakilo, akcijos nukrito

Pasak M. Žvirgždo, A. Nykos-Niliūno poezija išsiskiria

LIEPOS MĖNESIO VĖJAI

Liepos mėnesio vėjai – tvankūs, rasoti, medžiai, pražydę žvaigždėm, ten, danguje, blyksi žaibo botagas tarsiu ugninė strėlė.

Ten horizontuos susikerta laimė mūsų aikštingų vilčių, aš atsiklaupus ant įlankos krašto garbinsiu meilę dievų ir praregėsiu vaivorykštės juosta virš žaliaspalsvės žolės.

Liepos mėnesio vėjai – tvankūs, rasoti, medžiai pražydę žvaigždėm.

Stacy Lee, 2014

ria egzistencine pasaulėjauta, Vakarų ir moderniosios poetikos įtaka. Jam buvo svarbūs prancūzų simbolizmo, siurrealizmo ir vokiečių meditacinės lyrikos kūrėjai. Charles`is Baudelaire`as, Raineris Maria Rilke, Oskaras Milašius – bene pagrindiniai iš jų.

Svarbus ir neoromantiškas lietuvių poezijos kontekstas, skverbęsis per J. Aisčio, V. Mykolaičio-Putino, iš dalies – H. Radausko, kūrybą.

„Tačiau nebeveikė Antanas Miškinis, nuo jo poezijos liaudiško armonikinio stiliaus atsiriboja”, – teigė M. Žvirgždas. Ilgainiui A. Niliūnas pervertino, perkainavo daugelį kadaise savo mėgtų autorių, sakydamas: „to akcijos pakilo”, „to akcijos nukrito”.

„Lietuvių poezijai vis dar buvo būdingas jausminis lyrinis išgyvenimas. Tuo tarpu Nyka-Niliūnas nuo pirmojo rinkinio „Praradimo simfonijos” pradėjo kurti eilėraščių kaip išplėtotą patirties pasakojimą. Neatsitiktinai rinkinys vadinasi simfonijos, jame iš tiesų ne vienas didelės apimties poetinis tekstas, kuriame sąsambos kuriami skirtingais „instrumentais”, tuo pačiu metu plėtojama ne viena reikšminė linija. Suprantama, tai O. Milašiaus įtaka”, – aiškino G. Šmitienė.

Rinkinyje „Orfėjaus medis” (1953) dominuoja Vokietijos laikotarpio išpūdžiai, pasineriama į meno ir poezijos kontekstus. „Balandžio vigilijoje” (1957) ir „Vyno stebukle” (1974) vyrauja intelektualūs, hermetiški įvaizdžiai, daug literatūrinių asociacijų, vidinio pasaulio apmąstymų.

„Žiemos teologijoje” (1985), pasak G. Šmitienės, mintis vis labiau sutelkiama,

eilėraščiai trumpėja, atsiskaido emocionali lyrizmo, daug nykumos, nuobodulio, persisotinimo kultūra ženklų ir kartu daug įvairiausių kultūros tekstų interpretacijų.

A. Niliūno kūryba nepaprastai imponavo Sigito Gedos, Marcelijaus Martinaičio, Juditos Vaičiūnaitės kartai, okupuotoje Lietuvoje plito nuorašais. Didelę įtaką ji padarė ir Kornelijui Plateliiui, Antanui A. Jonynui.

Eldorado ilgesys

Į Lietuvą A. Nyka-Niliūnas vienintelį kartą oficialiai buvo atskridęs 1998 metais. Tada jam įteikta Nacionalinė kultūros ir meno premija.

Žodžiai „sugrižo į Lietuvą”, priešingai nei, tarkime, Bernardui Brazdžioniui, Alfonso Niliūno atveju netinka, rėžia ausį.

Apskritai poetas vengė viešumos, oficialių renginių, beveik niekada viešai neskaitė savo eilėraščių. Labai brangi no vienatvę ir nuosekliai ją saugojo.

„Grįžęs į Lietuvą apsilankė ir Nemeikščiuose. Deja, čia viskas jam atrodė „fiziškai ir dvasiškai nusiaubta”, – teigė G. Šmitienė.

Po 54 metų. Alfonsas Nyka-Niliūnas

„Lankydamasis Lietuvoje ne kartą pabrėžė: „Niekur nebuvau išėjęs”, – aiškino G. Šmitienė. – Išties Nykos-Niliūno dienoraščiai liudija, kad gyvendamas Amerikoje jis mintimis nuolat vaikšto Utenos gatvėmis ar Nemeikščių takais. Tais takais vaikščioja ir jo eilėraščių kalbantysis. Nykos-Niliūno poezija visada buvo autobiografiška, neatsiejama nuo jo gimtųjų vietų.”

Poetas yra taip ar panašiai išsitaręs: „Norėčiau vėl

„DIRVAI” AUKOJO:

ALT sąjunga,	
Boston, MA	2000
G.Pauliokonis,	
Greenwich, CT	100
B.Pautienis,	
Richmond Hts., OH.....	100
O.Daugirdienė,	
Burr Ridge, IL	75
L.Dubray,	
Portage, MI	70
B.Navikas-Timms,	
Mentor, OH	50
D.Puskorius,	
Willoughby Hills, OH	50
A.Tirva,	
Glenview, IL.....	50
L.Hoffman,	
Oak Lawn, IL	46
J.Bacevice,	
Cleveland, OH.....	45
M.Mikonis,	
Richmond Hts., OH.....	45
V.Ziedonis,	
Cleveland, OH.....	45
B.Slezas,	
Dorchester, MA.....	20
V.Shimkus,	
Dalton, PA	10

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

būti dvylikos metų rugpjūtį Nemeikščiuose ir taip gyventi amžinai.”

„Eldorado, prarastojo rojus, niekada nebuvusios šalies ilgesys. Vaikystė, galima spėti, iš tiesų buvo skurdi. Tačiau jos labai ilgėjosi – iki pat paskutinio eilėraščio”, – teigė literatūrologas M. Žvirgždas.

Sunku rašyti, bet dar sunkiau gyventi

2009 metais išėjo poeto žmona Aleksandra. Su šia netektimi A. Nyka-Niliūnas niekaip negalėjo susitaikyti. Mylimo žmogaus praradimą skausmingai jautė ne vienus metus.

2012-aisiais savo dienoraščių pabaigė sakiniu: „Sunku man buvo rašyti paskutinių trejų metų įrašus, bet dar sunkiau juos gyventi.” Kol kas nėra žinoma, ar po to dar yra parašęs bent vieną eilutę. 2015-aisiais, globojamas dukters ir sūnaus, savo namuose užgeso ir jis.

2017 metais Berenikos ir Ario pastangomis tėvų ir anksčiau mirusio brolio Horacijaus urnos buvo atvežtos į Uteną ir birželį palaidotos giminės kape.

„...palikt prie upės, šniokščiančios krauju, tuos namelius / Ir tik numirt į juos pareit”, – poeto noras atgulti Utenos kapinėse prie savo tėvų išsipildė.

Mindaugas Klusas, LRT.lt

Stasys Santvaras, Henrikas Radauskas, Alfonsas Nyka-Niliūnas
Freiburge (Vokietija) 1948 metais. *Maironio lietuvių literatūros muziejus*

TARPTAUTINĖ VANDENS SPORTO ŠAKŲ
FEDERACIJA (FINA) RŪTĄ MEILUTYTĘ
SUSPENDAVO DVEJIEMS METAMS

Tarptautinė vandens sporto šakų federacija (FINA) liepos 21 dieną Pietų Korėjoje priėmė sprendimą – Lietuvos plaukikė Rūta Meilutytė buvo pripažinta pažeidusi Pasaulinio antidopingo kodekso 2.4. straipsnį ir suspenduota dvejiems metams dėl trijų plaukikės pasiekiamumo taisyklių pažeidimų per 12 mėnesių laikotarpį. Diskvalifikacija pradeda skaičiuoti nuo 2019 metų liepos 21 dienos iki 2021 metų liepos 20 dienos, skelbia ltu-swimming.com.

Remiantis Pasaulinio antidopingo kodekso 2.4. straipsniu, bet koks registruotajame testuotinių sportininkų sąrašė esančio sportininko trijų praleistų testų ir (arba) pranešimo nepateikimo atvejų derinys, kaip apibrėžta Tarptautiniame testavimo ir tyrimų standarte, per dvylikos mėnesių laikotarpį laikomas antidopingo taisyklių pažeidimu.

R. Meilutytė buvo nepasiekiamas dopingo kontrolierių nurodytu adresu per privalomą vieną valandą tris kartus per 12 mėnesių laikotarpį: 1 praleistas testas: 2018 metų balandžio 22 dieną, 2 praleistas testas: 2018 metų rugpjūčio 19 dieną, 3 praleistas testas: 2019 metų kovo 28 dieną.

Šį sprendimą per ne vėliau kaip 21 dieną dar galima skųsti Tarptautiniam sporto arbitražo teismui, tačiau R. Meilutytė

jau anksčiau FINA yra oficialiai pateikusi pranešimą apie savo karjeros pabaigą.

Iki 2012 metų olimpinių žaidynių Rūta Meilutytė dėl amžiaus apribojimų negalėjo startuoti nei Europos jaunimo, nei suaugusiųjų čempionatuose, tačiau teisę dalyvauti Londono olimpinėse žaidynėse išsikovojo tada dar niekam nežinoma plaukikė iš Lietuvos tapo sensacija. Būdama vos 15

metų laimėjo olimpinį auksą 100 m krūtine nuotolyje. R. Meilutytė tapo jauniausia 100 m plaukimo krūtine distancijos olimpine čempione ir pirmąja nepriklausomos Lietuvos plaukike, iškovojo olimpinį medalį. Nuo tada prasidėjo R. Meilutytės dominavimas tarptautinėse arenose.

Pasaulio čempione Rūta tapo šešiolikos – 2013 metų pasaulio plaukimo čempionate, kur moterų 100 m plaukimo krūtine pusfinalyje distanciją įveikė per 1 min. 4,35 sek. ir pasiekė pasaulio rekordą.

Būdama septyniolikos, Rūta tapo pirmąja ir vienintele

Rūta Meilutytė Londono olimpiadoje 2012 m.
en.wikipedia.org

plaukike istorijoje, bent kartą laimėjusia tuo metu visus įmanomus svarbiausius tarptautinius jaunimo ir suaugusiųjų plaukimo čempionatus.

Per savo karjerą Rūta Meilutytė svarbiausiose tarptautinėse varžybose iškovojo net 20 aukso, 10 sidabro ir vieną bronzos apdovanojimą.

Jai iki šiol priklauso pasaulio plaukimo rekordas moterų 100 m krūtine rungtyje trumpame baseine bei Europos rekordai 50 ir 100 m krūtine distancijose tiek ilgame, tiek trumpame baseine.

Ingrida Petuchovaitė, ELTA

IRKLUOTOJAI STANKŪNAS IR JUŠKEVIČIUS
– PASAULIO JAUNIMO VICEČEMPIONAI

Povilas Stankūnas ir Mantas Juškevičius. Organizatorių nuotr.

JAV vykstančiame pasaulio jaunimo irklavimo čempionate liepos 27 d. lietuviai Povilas Stankūnas ir Mantas Juškevičius iškovojo sidabro medalius.

Pavienių dviviečių valčių finale mūsų šaliai 2000 m distanciją įveikė per 6 min. 31,01 sek. ir į priekį praleido tik rumunus Dumitru-Alexandru Ciobicą ir Floriną-Soriną

Lehačį (6 min. 29,24 sek.).

Bronzos medaliai atiteko graikams Ioanniui Kalandaridžiui ir Athanasios Palaiopanos (6.33,09).

Vaikinų vienviečių valčių antrajame pusfinalyje lietuvis Giedrius Bieliauskas (7.53,44) užėmė penktąją vietą ir vėliau kausis B finale (7-12 vietos).

Pirmąsias tris vietas užė-

mė ir į finalą iš šio plaukimo pateko rumunas Mihai'us Chiruta (6.58,80), norvegas Jonas Juelas (7.09,24) ir austras Lukas Reimas (7.19,41).

ELTA

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

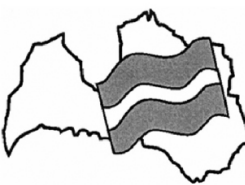
William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuootojai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095
Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina, teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Now serving Lithuanians, including former Taupa Members!

Latvian Cleveland
Credit Union

1385 Andrews Avenue
Lakewood, Ohio 44107
216-228-1996 or 800-577-1996
latvian@ameritech.net

Hours: Mon, Wed, Fri 9:00AM-3PM
Tue 9:00AM-5:30PM
Sun 9:30-10:30AM, 1st and 3rd Sundays each month, except Federal Reserve holiday weekends

View our Website and Facebook page for a list of our services:

www.latvianclevelandcu.org
www.facebook.com/latvianclevelandcu

FINIŠAVO PIRMAS,
TAČIAU BUVO DISKVALIFIKUOTAS

Liepos 23 d. Pietų Korėjoje pasaulio plaukimo čempionate Lietuvai atstovaujantis Danas Rapšys buvo diskvalifikuotas. Lietuvis finišavo pirmas, tačiau netrukus buvo paskelbta, kad jis startavo per anksti.

Lietuvis startavo lėtai ir po 50 m nebuvo pirmajame trejete. Įveikus pusę distancijos pirmavo australas Clyde'as Lewisas, o jis buvo trečias.

Tretieji 50 m leido D. Rapšiui išsiveržti į antrąją vietą, o pirmas buvo Kinijos žvaigždė Sun Yangas. Lietuvis gale spurtavo ir baigė distanciją pirmas. Deja, netrukus buvo paskelbta, kad jo rezultatas neįskaitytas.

D. Rapšys distanciją nu-plaukė per 1 min. 44,69 sek.

Tai būtų buvęs Lietuvos rekordas ir geriausias sezono rezultatas.

Antras liko S. Yangas, kuriam atiteko aukso medalis dėl lietuvių nesėkmės. Kinų distanciją įveikė per 1 min. 44,93 sek. Sidabro medalį iškovojo Katsuhiko Matsumoto (1:45,22), o bronzą tenkintis turėjo Martinas Maljutinas (1:45,63) ir Duncanas Scottas (1:45,63).

Pranešama, jog lietuvis buvo diskvalifikuotas dėl lengvo peties sujudinimo prieš pat startą. D. Rapšys nešoko į baseiną per anksti, tačiau būtent tas sujudėjimas kainavo jam aukso medalį.

Nors Lietuvos plaukimo federacija pateikė apeliaciją, ji buvo atmesta.

Paulius Cubera, LRT.lt

2 YR IRA 2.75%
3 YR IRA 3.00%

MOBILE BANKING | INTERNATIONAL WIRES
CREDIT/DEBIT CARDS | SAVINGS | CHECKING

310.828.7095 | info@clcu.org
www.clcu.org

